

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

**Vzdělávací programy v EU: komparativní studie
vybraných zemí**

Zuzana Ružinská

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ružinská Zuzana

Evropská agrární diplomacie

Název práce

Vzdělávací programy v EU: komparativní studie vybraných zemí

Anglický název

Educational programmes in the EU: comparative study of selected countries

Cíle práce

Cílem práce je zhodnotit soubor vzdělávacích programů Evropské unie a zhodnotit, zda finanční prostředky poskytnuty na realizaci vzdělávacích programů v České republice jsou využívány efektivně. Hlavní důraz bude kladen na porovnání vybraných vzdělávacích podprogramů České republiky a Slovenské republiky z hlediska vynaložených finančních prostředků.

Metodika

Ke zpracování této práce budou použity zejména sekundární zdroje v tištěné i elektronické podobě, především oficiální dokumenty jednotlivých vzdělávacích programů a oficiální dokumenty Evropské unie. K získání potřebných dat pro praktickou část budou použity statistiky Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, statistiky Národní agentury pro evropské vzdělávací programy, dokumenty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (výroční zprávy, rozpočty EU, státní rozpočty..) a další.

Harmonogram zpracování

podzim 2013 zpracování teoretické části práce
leden 2014 dokončení empirické části práce

Rozsah textové části

60 - 80 str.

Klíčová slova

EU, vzdělávací programy EU, inovace, dotace, finanční prostředky

Doporučené zdroje informací

VYCHOVÁ Helena, BRDEK Miroslav. Evropská vzdělávací politika: Programy, principy a cíle. Praha: ASPI, 2004. 168 s. ISBN 80-86395-96-0.

EVROPSKÁ KOMISE. Comenius: Mobility creates opportunities – European Success Stories. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 32 s. ISBN 978-92-79-07769-2.

EVROPSKÁ KOMISE. Erasmus: Mobility creates opportunities – European success stories. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 28 s. ISBN 978-92-79-07773-9.

EVROPSKÁ KOMISE. Grundtvig Adult Education: Mobility creates opportunities – European Success Stories. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 24 s. ISBN 978-92-79-07765-4.

EVROPSKÁ KOMISE. Leonardo da Vinci: Mobility creates opportunities – European success stories. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 32 s. ISBN 978-92-79-07761-6.

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy. NAEP [online]. [cit. 2012-01-04]. Dostupné z: <http://www.naep.cz/>

European Commission: Education . Education [online]. [cit. 2012-01-04]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/index_en.htm

Vzdělávací programy EU. EurActive.cz [online]. [cit. 2012-01-04]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/vzdelavani0/link-dossier/vzdelavaci-programy-eu>

Vedoucí práce

Tomšík Karel, doc. Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

březen 2014

Elektronicky schváleno dne 20.3.2014

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20.3.2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan fakulty

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci „Vzdělávací programy v EU: komparativní studie vybraných zemí“ jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. 3. 2014

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Blance Wurst-Hašové, Ph.D. a doc. Ing. Karlu Tomšíkovi, Ph.D. za připomínky a odborné rady, kterými přispěli k vypracování této diplomové práce.

Vzdělávací programy v EU: komparativní studie vybraných zemí

Educational programs in the EU: comparative study of selected countries

Souhrn: Předmětem diplomové práce „Vzdělávací programy v EU: komparativní studie vybraných zemí“ je analyzovat soubor vzdělávacích programů Evropské unie a zhodnotit, zda jsou finanční prostředky poskytnuty na realizaci vzdělávacích programů v České republice využívány efektivně. Teoretická část práce se zabývá obecnou charakteristikou vzdělávacích programů EU, dále obsahuje popis celoživotního vzdělávání a jsou zde rozpracovány jednotlivé podprogramy Programu pro celoživotní vzdělávání. Empirická část obsahuje hodnocení jednotlivých vzdělávacích podprogramů PCŽV na základě analýzy finančních prostředků poskytnutých Evropskou komisí a z prostředků státních rozpočtů pro ČR a SR v letech 2007-2013. Práce obsahuje i zhodnocení výsledků a závěr, který celou práci shrnuje.

Summary: The subject of my diploma thesis "Educational programs in the EU: comparative study of selected countries" is to analyze a group of educational programs of the European Union and to evaluate whether the funds provided for the implementation of the educational programs in the Czech Republic are used effectively. The theoretical part deals with the general characteristics of the educational programs in the EU, including a description of lifelong learning and also there are discussed all sub-programs of Lifelong Learning Program. The empirical part includes the assessment of individual educational programs of LLP based on the analysis of the funding provided by the European Commission and national budgets for the Czech Republic and Slovakia in 2007-2013. The thesis also includes the evaluation of the results and conclusion, which summarizes whole thesis.

Klíčová slova: Evropská unie, vzdělávací politika, vzdělávací programy, inovace, dotace, finanční prostředky

Keywords: European Union, educational politics, educational programs, innovations, grants, funding

OBSAH

1 Úvod.....	7
2 Cíl práce a metodika.....	8
3 Teoretická východiska	10
3.1 Charakteristiky vzdělávací politiky	10
3.1.1 Nástroje vzdělávací politiky.....	11
3.1.2 Aktéři vzdělávací politiky	11
3.1.3 Instituce a agentury EU působící v oblasti vzdělávací politiky	12
3.2 Vzdělávací programy a jejich postavení v rámci Evropské unie	13
3.3 Vzdělávání dle statistik OECD	15
3.4 Finanční prostředky EU a ČR vynaložené na vzdělávání.....	16
4 Celoživotní vzdělávání.....	20
4.1 Vývoj celoživotního vzdělávání.....	20
4.2 ČR a celoživotní vzdělávání	21
4.3 Strategie a dokumenty celoživotního vzdělávání ČR	23
4.4 Celoživotního vzdělávání a Operační programy.....	24
4.5 Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020	25
5 Program pro celoživotní vzdělávání.....	28
5.1 Comenius	28
5.2 Erasmus	30
5.3 Leonardo da Vinci.....	32
5.4 Grundtvig	33
5.5 Program Jean Monnet	34
5.6 Průřezový program.....	36
5.7 Erasmus+.....	36
6 Empirická část – hodnocení	38

6.1 Analýza finančních prostředků Programu pro celoživotní vzdělávání porovnáním stavu České republiky a Slovenska v letech 2007-2013	39
6.1.1 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2007	39
6.1.2 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2008	40
6.1.3 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2009	41
6.1.4 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2010	43
6.1.5 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2011	44
6.1.6 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2012	44
6.1.7 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2013	45
6.1.8 Dofinancování PCŽV z prostředků státních rozpočtů ČR a SR	46
6.2 Srovnání vývoje počtu vyjíždějících studentů ČR a SR v rámci podprogramu Erasmus v letech 2007-2013	50
6.3 Srovnání studentských mobilit směrem z ČR a SR v letech 2007-2011	51
6.4 Srovnání výší stipendií studentů ČR a SR na 1 měsíc pobytu v zahraničí	54
7 Zhodnocení výsledků a doporučení	58
8 Závěr	60
9 Seznam použitých zdrojů	62
10 Přílohy	66

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1: Vývoj celkových veřejných výdajů na vzdělávání jako podíl HDP (roky 2002-2011).....	18
Graf č. 2: Celkové veřejné výdaje na vzdělání jako % podíl HDP v zemích EU27 (2011).....	19
Graf č. 3: Vývoj podílu obyvatelstva ČR ve věku 25 až 64 účastnících se PCŽV v letech 2007-2013.....	22
Graf č. 4: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2007).....	40
Graf č. 5: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2008)	41
Graf č. 6: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2009)	42
Graf č. 7: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2010)	43
Graf č. 8: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2011)	44
Graf č. 9: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2012)	45
Graf č. 10: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2013).....	46
Graf č. 11: Vývoj finančních prostředků na dofinancování PCŽV ze státního rozpočtu ČR v letech 2007-2013 (v Kč)	47
Graf č. 12: Vývoj finančních prostředků na dofinancování PCŽV ze státního rozpočtu SR v letech 2007-2013 (v EUR)	48
Graf č. 13: Vývoj finančních prostředků jednotlivých podprogramů poskytnutých ČR v letech 2007-2013 (v EUR)	49
Graf č. 14: Vývoj finančních prostředků jednotlivých podprogramů poskytnutých SR v letech 2007-2013 (v EUR)	49
Graf č. 15: Cílové země studentů - studijní pobyty směrem z ČR do zahraničí v letech 2007 – 2011.....	52
Graf č. 16: Cílové země studentů - pracovní stáže směrem z ČR do zahraničí v letech 2007 – 2011.....	52
Graf č. 17: Cílové země studentů - studijní pobyty směrem ze SR do zahraničí v letech 2007 – 2011.....	53
Graf č. 18: Cílové země studentů - pracovní stáže směrem ze SR do zahraničí v letech 2007 – 2011.....	54

Graf č. 19: Vývoj průměrné měsíční výše stipendií v ČR v letech 2007-2013 (v EUR).....	55
Graf č. 20: Vývoj průměrné měsíční výše stipendií v SR v letech 2007-2013 (v EUR).....	55
Graf č. 21: Měsíční výše stipendií na studijní pobyty do vybraných zemí v ČR ve srovnání s SR v roce 2013 (v EUR)	56
Graf č. 22: Měsíční výše stipendií na pracovní stáže v ČR do vybraných zemí ve srovnání s SR v roce 2013 (v EUR)	57

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Počty studentských mobilit v rámci podprogramu Erasmus v ČR za období 2007-2011.....	50
Tabulka č. 2: Počty studentských mobilit v rámci podprogramu Erasmus v SR za období 2007-2013.....	51

SEZNAM ZKRATEK

CEDEFOP - Evropské centrum pro rozvoj odborného školství

ČR - Česká republika

DPH - Daň z přidané hodnoty

EFRR – Evropský fond pro regionální rozvoj

EFTA - Evropské sdružení volného obchodu

EILC - Intenzivní jazykové kurzy Erasmus

EK - Evropská komise

ESF - Evropský sociální fond

EU - Evropská unie

HDP - hrubý domácí produkt

HND - Hrubý národní důchod

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

NARIC - Národní informační střediska pro uznávání akademického vzdělání

NAEP - Národní agentura pro evropské vzdělávací programy

OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

OP - Operační programy

OP LZZ - Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost

OP VK - Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

OP VV - Operační program Výzkum a vývoj pro inovace

OSN – Organizace spojených národů

PCŽV - Program celoživotního vzdělávání

SR - Slovenská republika

UNESCO - Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu

VB - Velká Británie

1 Úvod

Lidské zdroje jsou považovány za hlavní bohatství Evropské unie (EU). Vzdělávání patří mezi nejdůležitější faktory hospodářského růstu, a proto se vzdělávací politika zařazuje mezi priority státu. Aby mohl být zajištěn trvalý rozvoj ekonomiky i celé společnosti, je důležité, aby vzdělávací sféra v dostatečné míře reagovala na měnící se požadavky v ekonomické i sociální oblasti. Pracovní síla, která vstupuje na trh práce, by měla být již v rámci vzdělávacího procesu připravována tak, aby byla dobře uplatnitelná, aby se pružně adaptovala na nové podmínky, reagovala tak na nové trendy a měla by být připravená dále se rozvíjet a vzdělávat se. K tomu je ovšem nezbytné, aby dobře fungovalo propojení mezi sférou vzdělávání a světem práce, který tak umožňuje školskému systému reagovat na měnící se požadavky a potřeby trhu práce.

Vzdělávání, odborná příprava a kvalifikovaní zaměstnanci, zejména mladí, zvyšují konkurenceschopnost ekonomiky, zaměstnanost a produktivitu práce. Posiluje se sociální soudržnost a aktivní občanství v rámci Evropské unie. Evropská unie prostřednictvím vzdělávání, odborné přípravy a programů pro mládež rozvíjí tzv. evropský rozměr, a to tím, že podporuje mobilitu a spolupráci. Vzdělávání napomáhá orientaci v současném složitém světě, přispívá k utváření vlastních názorů a postojů na základě samostatně získaných informací. Vede k vyšší kvalitě života, k větší spokojenosti, ke zdravějšímu životnímu stylu. Snižuje nebezpečí různých sociálních ohrožení a páčání trestných činů. Svými efekty snižuje i náklady státu na různé sociální výpomoci, dávky a další finanční výdaje. Dále podporuje osobní samostatnost, nezávislost a menší manipulovatelnost. Vzdělání se tak stává zdrojem budoucího blahobytu státu.

2 Cíl práce a metodika

Cílem diplomové práce je zanalyzovat soubor vzdělávacích programů Evropské unie a zhodnotit, zda jsou finanční prostředky poskytnuté na realizaci vzdělávacích programů v České republice využívány efektivně. Hlavní důraz je kladen na porovnání vybraných vzdělávacích podprogramů České republiky (ČR) a Slovenské republiky (SR) z hlediska vynaložených finančních prostředků.

Teoretická část práce je rozdělena do 3 kapitol. První kapitola se zabývá obecnou charakteristikou vzdělávacích programů, jejich postavením v rámci činnosti Evropské unie a popisem stručné historie. V rámci této kapitoly je zde uvedeno i srovnání vzdělávacích systémů jednotlivých zemí EU, a to na základě finančních prostředků vynaložených na vzdělávání obecně. V druhé kapitole je představeno celoživotní vzdělávání, jeho historický vývoj, a jeho současné i budoucí strategie. Ve třetí kapitole jsou rozpracovány čtyři sektorové podprogramy Programu pro celoživotní vzdělávání (PCŽV), a to Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci a Grundtvig, doplňující průřezový program a program Jean Monnet.

Empirická část je zacílena na hodnocení jednotlivých vzdělávacích podprogramů PCŽV na základě analýzy finančních prostředků poskytnutých Evropskou komisí a z prostředků státních rozpočtů pro Českou republiku a Slovenskou republiku. Analýza je provedena pro jednotlivé roky v období 2007-2013. Součástí empirické části je i srovnání České a Slovenské republiky na základě vybraného vzdělávacího podprogramu, konkrétně podprogramu Erasmus jako největší a nejžádanější aktivity v rámci PCŽV, a to prostřednictvím hodnocení ukazatelů: vývoj počtu vyjíždějících studentů, studentské mobility do zahraničí a výše stipendií na studentské mobility. Všechny tyto ukazatele jsou vztaženy k období 2007-2013. Závěrem je zhodnoceno, zda jsou poskytnuté finanční prostředky využity efektivně, v případě neefektivního a nedostatečného využívání je doporučeno čerpání zdrojů nových.

Ke zpracování této práce jsou použity zejména sekundární zdroje v tištěné i elektronické podobě, především oficiální dokumenty jednotlivých vzdělávacích programů a oficiální dokumenty Evropské unie. K získání potřebných dat

pro praktickou část jsou použity statistiky Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), statistiky Národní agentury pro evropské vzdělávací programy (NAEP), dokumenty Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) - výroční zprávy, rozpočty EU, státní rozpočty a další.

3 Teoretická východiska

Evropská unie se zabývá celou řadou oblastí různých politik, od lidských práv, přes dopravu a obchod, životní prostředí až po kulturu a vzdělávání. Vzdělávací politika nepatří mezi společné politiky, ale je tzv. doplňující politikou EU a i v této oblasti se vymezují základní cíle a strategie a zároveň úkoly pro plnění těchto cílů. [2]

3.1 Charakteristiky vzdělávací politiky

Literatura vymezuje vzdělávací politiku v různých definicích, jako jsou například tyto:

1. *„Vzdělávací politika je odvětví pedagogického zkoumání zabývající se řízením vzdělávacího systému nebo vzdělávací instituce a politickým myšlením ovlivňujícím jejich vývoj.“¹*
2. *„Vzdělávací politika je odborná činnost vytvářející základní strategie pro plánování, hodnocení, budoucí rozvoj vzdělávací soustavy na celostátní úrovni. Zahrnuje též rozhodnutí o financování vzdělávací soustavy, skladbě a pluralitě školství, přístupnosti vzdělávání, legislativních základech vzdělávací soustavy.“²*
3. *„Vzdělávací politiku lze vymezit jako souhrn konkrétních činností a opatření, kterými zejména stát, ale i další subjekty ovlivňují celou vzdělávací oblast.“³*

¹ KALOUS, J., Teorie vzdělávací politiky, s. 6

² PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., Pedagogický slovník, s. 272

³ KREBS, V., DURDISOVÁ, J., POLÁKOVÁ, O., Sociální politika, s. 297

3.1.1 Nástroje vzdělávací politiky

- Plánování je jedním z nástrojů vzdělávací politiky a obsahuje vytyčení hlavních cílů, navržení způsobů k jejich dosažení a jiné.
- Legislativa se používá k regulaci vzdělávání. Nejvyšší úroveň představuje ústava a dále sem patří zákony, vyhlášky a směrnice.
- Financování školství je zabezpečeno z veřejných zdrojů. Tvorba a schvalování rozpočtu patří mezi důležité nástroje vzdělávací politiky. Rozpočet je připravován Ministerstvem financí, které spolupracuje s ostatními ministerstvy jako správci jednotlivých kapitol státního rozpočtu.
- Kurikulární politika obsahuje předpisy procedur při tvorbě kurikula a dále rozdělení kompetencí subjektů, které spolupracují na tvorbě a zavádění kurikula. Kurikulum je jiným slovem vzdělávací program neboli obsah studia.
- Evaluace je velmi důležitým nástrojem vzdělávací politiky. Evaluace představuje hodnocení, například hodnocení různých pedagogických jevů a procesů, hodnocení jejich účinnosti, efektivity a hodnocení dosahovaných výsledků.
- Monitorování je oproti evaluaci hodnocením/monitorováním celého vzdělávacího systému jako celku. Hodnotí údaje za celý systém.
- Vzdělávací reforma jako nástroj vzdělávací politiky se užívá k prosazování změn, nových myšlenek a představuje záměrnou změnu. [1]

3.1.2 Aktéři vzdělávací politiky

- Zvolení politici jsou na jedné straně ústavní činitelé jako prezident, premiér, ministři či poslanci, na straně druhé primátoři, starostové či obecní zastupitelé.
- Školskou administrativu představují státní úředníci ve školství/pracovníci ministerstva školství, vedoucí školských úřadů nebo ředitele škol.
- Učitelé a jejich organizace mohou mít vliv na to, o jakých otázkách vzdělávací politiky se bude jednat.

- Rodiče a jejich asociace mohou ovlivnit celostátní vzdělávací politiku, když jednájí individuálně. K vyřešení určitého problému mohou společně dojít přímou diskuzí s učitelem nebo ředitelem školy.
- Studenti jako skupina mají nejslabší možnost zásadně ovlivnit vzdělávací politiku. Protesty ale můžou vyvolat pozornost politiků či veřejnosti, a tím upozornit na problémy.
- Zaměstnavatelé prosazují zájmy průmyslu a obchodu pomocí svých profesních organizací. Požadavky zaměstnavatelů na pracovní sílu jsou pro vzdělávací politiku velmi důležité.
- Experti neboli vědci specializující se na oblast vzdělávání, představitelé profesionálních asociací a zájmových sdružení, školitelé učitelů svůj přímý vliv na formování vzdělávací politiky mohou uplatnit tehdy, když pro školskou administrativu vypracovávají různé návrhy, teoretické studie apod. [1]

3.1.3 Instituce a agentury EU působící v oblasti vzdělávací politiky

Na činnosti zaměřené na vzdělávání a mládež se podílejí různé agentury a instituce EU. Mezi nejdůležitější instituce zabývající se vzděláváním a mládeží patří Evropská rada a Rada Evropské unie. Evropská rada přijímá zásadní politická rozhodnutí pro vývoj Společenství, a tak ovlivňuje i vývoj v oblasti vzdělávání a kultury. Rada Evropské unie je orgán zastoupený ministry vlád členských států. Právě Rada ministrů, která je složena z ministrů práce a sociálních věcí, projednává otázky všeobecného vzdělání a profesní přípravy. [1]

Nejstarší agenturou EU pro vzdělávání je Evropské centrum pro rozvoj odborného školství (CEDEFOP), založené v roce 1975 Radou Evropského společenství. Hlavní činností Centra je poradenská funkce pro Komisi. Centrum spolupracuje při politickém rozhodování a při realizaci opatření EU ve sféře profesního vzdělávání. Důležitou agenturou je Evropská nadace pro odbornou praxi založená v roce 1995. Sídlí v Turíně a podporuje a koordinuje reformu systémů odborného vzdělávání. Pro výměnu informací ve vzdělávací oblasti byl zřízen Evropský univerzitní institut a informační síť EURYDICE. Dalšími důležitými agenturami jsou Národní informační střediska

pro uznávání akademického vzdělání (NARIC), které byla zřízena ve všech členských státech. [1]

3.2 Vzdělávací programy a jejich postavení v rámci Evropské unie

V roce 1980 byla Evropskou komisí společně s členskými státy vytvořena informační síť o vzdělávání – Eurydice. Hlavní činností bylo podporování spolupráce v oblasti vzdělávání mezi jednotlivými členskými státy EU a informování o národních vzdělávacích systémech. Tato síť se v roce 1995 stala součástí programu Socrates. V roce 1985 došlo na základě uznání vysokoškolského vzdělání jako vzdělání odborného k vytvoření evropských programů pro jednotlivé oblasti vzdělávání (Erasmus, Comett nebo Lingua).

Maastrichtskou smlouvou bylo stanoveno, že evropská dimenze vzdělávání se vloží do národních vzdělávacích systémů jednotlivých členských zemí EU. Tato problematika týkající se evropské dimenze vzdělávání byla podrobněji rozebrána v Zelené knize o evropské dimenzi z roku 1993. Evropská komise v ní klade důraz na důležitost mobility studentů a pedagogů mezi vzdělávacími institucemi v různých členských státech EU a také na to, že je nezbytné zavést jednotný hodnotící systém vzdělávání. [2]

Evropské dimenzi vzdělávání a programů mobilit se věnuje i dokument „Učení v informační společnosti“. Byl schválen na období 1996–1998 a zaměřoval se na podporu vybavení škol informačními technologiemi. Na základě přijetí Lisabonské strategie v roce 2001 byl Evropskou komisí vypracován Akční plán eLearning. Hlavním úkolem tohoto plánu byla podpora elektronického vzdělávání. Pro Komisi je to jeden z nejdůležitějších prostředků vzdělávání. V roce 2004 se vytvořil program eLearning jako součást programu Socrates. Tímto programem se Evropská komise snažila prosazovat elektronickou formu vzdělávání. Program byl ukončen v roce 2006 a hlavním záměrem byla podpora počítačové a informační gramotnosti, spolupráce partnerských základních a středních škol nebo vzdělávání učitelů. [2]

Za první vzdělávací programy se považují individuální evropské programy vytvořeny v 80. letech, postupně ale docházelo k jejich integraci pod jeden program.

Hlavní vzdělávací programy představují program Socrates, program Leonardo da Vinci, program Erasmus Mundus a Program pro celoživotní vzdělávání. [2]

Socrates

Tento program byl založen v roce 1995 a zaměřoval se na oblast vzdělávání od mateřských škol až po univerzity, na oblast vzdělávání dospělých, na zlepšování znalosti evropských jazyků, na podporu spolupráce a zároveň také na podporu inovací ve vzdělávání. Program Socrates fungoval do roku 2006 a účastnily se ho všechny současné členské státy EU, tři státy Evropského sdružení obchodu (Island, Lichtenštejnsko, Norsko) a Turecko. Program Socrates obsahoval 8 podprogramů. Dříve fungovaly jako samostatné programy. [2]

Leonardo da Vinci

Leonardo da Vinci představuje program na podporu rozvoje odborného vzdělávání a celoživotního vzdělávání. Zároveň se program zaměřuje na praktické stáže a výměny studentů středních a vysokých škol, absolventů nebo dokonce mladých nezaměstnaných a mladých pracovníků. V roce 1995 se spojilo 5 samostatných programů s cílem zlepšovat uplatnění mladých lidí na pracovním trhu, a tím vytvořilo program Leonardo da Vinci. Účastníky programu byly všechny členské státy EU, Norsko, Lichtenštejnsko, Island a Turecko. [2]

Erasmus Mundus

Program Erasmus Mundus navazuje na program Socrates/Erasmus a podporuje spolupráci a mobilitu v oblasti vysokoškolského vzdělávání. Je to 5letý program a zahájen byl v akademickém roce 2004/2005. Obsahuje 4 hlavní aktivity: Magisterské programy Erasmus Mundus, Stipendia, Partnerství a Zvyšování atraktivnosti. Účastníky programu mohou být všechny členské státy EU, Turecko a Chorvatsko, země Evropského hospodářského prostoru/Evropské zóny volného obchodu: Norsko, Island, Lichtenštejnsko i třetí země. [2]

Program pro celoživotní vzdělávání

V roce 2007 se Evropská komise se rozhodla sjednotit veškeré aktivity podporující celoživotní vzdělávání pod jeden program-Program pro celoživotní vzdělávání. Tento program byl zahájen v květnu 2007 v Berlíně. Momentálně tvoří program sedmileté období 2007-2013 a na realizování financování bylo Komisí vyčleněno 7 miliard eur. Program pro celoživotní vzdělávání je složen ze 4 sektorových podprogramů: Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci a Grundtvig. Doplněny jsou průřezovým programem a poslední část představuje program Jean Monnet, který podporuje výuku a výzkum v oblasti evropské integrace na univerzitách. [2]

3.3 Vzdělávání dle statistik OECD

Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj každoročně vydává publikaci *Education at a Glance*, která na základě určitých vybraných indikátorů porovnává vzdělávací systémy jednotlivých zemí OECD.

Téměř všechny země OECD zaznamenaly během posledních desetiletí značný nárůst v oblasti dosaženého vzdělání svého obyvatelstva. Podstatně se rozšířilo terciární vzdělávání a sekundární vzdělávání se stalo nejčastější úrovní dosaženého vzdělání u mladých lidí. Některé země zavedly nové politiky ve vzdělávání, aby přispěly k rozvoji jednotlivých dovedností se zřetelem na potřeby trhu práce, a to prostřednictvím programů odborného vzdělávání a přípravy. Zdá se, že zavedení těchto politik mělo výrazný účinek v oblasti sekundárního odborného vzdělávání, jelikož se ukazuje jako nejčastější úroveň dosaženého vzdělání mezi dospělými. [18]

Předtím než začalo období současné globální ekonomické krize, malá otevřená ekonomika jakou je Česká republika, vykazovala průměrný roční růst více než 6 %, což bylo více než průměr zemí OECD (pod 3 %). Po roce 2008 však nastalo náročné období nejen pro ČR, ale i pro mnoho dalších zemí OECD. Jako důsledek této krize zahájila vláda ČR v roce 2010 řadu konsolidačních opatření, která by podporovala stabilizaci rozpočtu do roku 2016. Tato opatření představovala zvýšení daně z přidané hodnoty a spotřební daně a zároveň snižování provozních výdajů. Nicméně i přes tyto snahy o vyvážení celkového objemu veřejných financí se ČR nepodařilo omezit

zvyšování finančních prostředků na vzdělávání. V období mezi roky 2005 a 2010 patřila ČR mezi osm zemí OECD, které zaznamenaly nejvyšší nárůst výdajů na žáka, a to 28 % oproti průměru zemí OECD s 17 %. [18]

V oblasti terciárního vzdělávání ČR vykazuje druhý nejvyšší nárůst celkových výdajů na vzdělávání, konkrétně 40 % oproti průměru OECD 20 %. Co se počtu studentů v terciárním vzdělávání týká, vzrostl počet o 32 % oproti průměru OECD 13 %. Toto číslo zařadilo ČR na čtvrté místo mezi zeměmi OECD. [18]

3.4 Finanční prostředky EU a ČR vynaložené na vzdělávání

Struktura rozpočtu EU

Roční rozpočet EU tvoří přibližně 1 % HND⁴ EU, což představuje částku okolo 244 EUR na obyvatele. Rozpočet se zaměřuje na potřeby Evropanů jako celku a jsou jím financovány projekty v široké řadě oblastí od výzkumu, kde pracovníci budou moci rozvíjet své nápady, přes vzdělávání s možnostmi studia v zahraničí až k životnímu prostředí a dalším. Aby se mohly financovat tyto oblasti společného zájmu, přispívají všechny členské státy do společného rozpočtu EU. Následně se finanční prostředky ve formě dotací poskytují veřejným i soukromým organizacím na realizaci projektů. [19]

Příjmovou stránku rozpočtu EU tvoří tyto skupiny: tradiční vlastní zdroje (patří sem zemědělské dávky neboli cla uvalená na dovoz zemědělských produktů), podíl na dani z přidané hodnoty (DPH), podíl z hrubého národního důchodu členských států a ostatní zdroje (poplatky za administrativní činnost institucí, pokuty, přebytek rozpočtu z předchozího roku a jiné.) [20]

V roce 2011 přispěla ČR do rozpočtu EU částkou 1,46 mld. EUR. Z tradičních vlastních zdrojů bylo převedeno do evropského rozpočtu 13,1 %, z podílu na DPH bylo převedeno 12,3 %, z podílu HND bylo převedeno 69,5 %. Zbýlých 5,1 % tvořily ostatní zdroje. [21]

O výdajové stránce rozpočtu EU rozhodují Rada EU a Evropský parlament na základě návrhu Evropské komise. Výdaje rozpočtu jsou rozděleny do následujících

⁴ HND - hrubý národní důchod

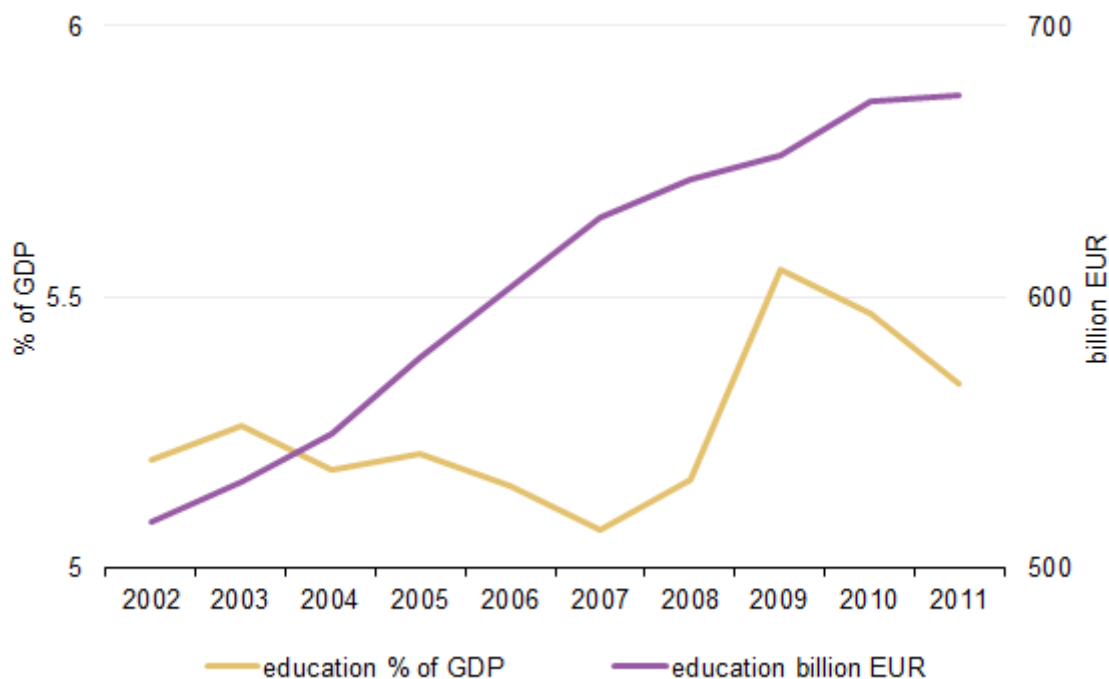
okruhů: udržitelný růst; ochrana a správné hospodaření s přírodními zdroji; občanství, svoboda, bezpečnost a právo; EU jako globální partner; administrativa. [22]

Česká republika dlouhodobě přijímá z rozpočtu EU více, než do rozpočtu odvádí, jinými slovy je ČR čistým příjemcem z rozpočtu EU. Nejvíce finančních prostředků směřuje do oblasti udržitelného růstu, z toho 58,6 % na regionální politiku a 2,5 % na výzkum a vývoj. Značná částka jde taky do zemědělství, a to 37,4 %. Na oblast občanství, svoboda, bezpečnost a právo jde 1 % a na administrativu 0,6 %. [21]

Celosvětovým problémem, který musí každoročně řešit vlády jednotlivých zemí, je problém financování vzdělávání z veřejných zdrojů. Rostoucí počty žáků a studentů a rychle se zvětšující objem celoživotního vzdělávání znamenají pro vlády vyvíjení aktivit pro hledání nových zdrojů financování. Existuje více způsobů, jak veřejný sektor financuje vzdělávání. Může nést přímé náklady na vzdělávací instituce, poskytuje stipendia a veřejné půjčky studentům a jejich rodinám nebo může poskytovat veřejné dotace soukromým firmám a neziskovým organizacím, které se chtějí zabývat vzdělávacími aktivitami. Všechny tyto typy se označují souhrnným názvem, a to celkové veřejné výdaje na vzdělávání. [23]

V posledních letech podstatně narostly celkové veřejné výdaje na vzdělávání. Podíl veřejných výdajů na vzdělávání zaznamenal v letech 2002 -2007 klesající trend. V letech 2008-2009 pak prudce vzrostl, což bylo následkem poklesu hrubého domácího produktu (HDP) v běžných cenách. Zavedení stabilizačních opatření (jako například snižování mezd v členských státech) způsobilo v letech 2009-2011 klesání podílu veřejných výdajů na vzdělávání. Obecně lze říct, že veřejné výdaje na vzdělávání nadále narůstají, ačkoli roční růst je pokaždé nižší a nižší než růst v jednotlivých předchozích letech. Vývoj veřejných výdajů na vzdělávání jako podíl HDP ukazuje graf č. 1. [24]

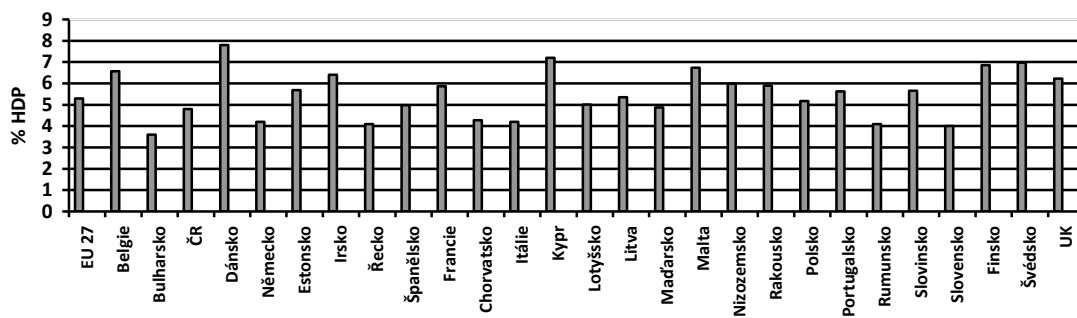
Graf č. 1: Vývoj celkových veřejných výdajů na vzdělávání jako podíl HDP (roky 2002-2011)

Zdroj: Eurostat

V roce 2011 země EU27 vynaložily na vzdělávání 5,3 % HDP oproti roku 2010, kdy podíl veřejných výdajů na vzdělávání tvořil 3,4 % HDP. Nejvyšší úroveň veřejných výdajů na vzdělávání jako podíl HDP byla zaznamenána u Dánska (7,8 %) a Kypru (7,2 %). Naopak na posledních místech s nejnižší úrovní se umístily Bulharsko (3,6 %), Slovensko (4,0 %), Řecko a Rumunsko (4,1 %), Itálie a Německo (4,2 %). Česká republika vynaložila 4,8 %, čímž se taky zařazuje mezi země s podprůměrným podílem HDP na vzdělávání. Podíl celkových veřejných výdajů na vzdělávání jako podíl na HDP jednotlivých zemí EU ukazuje graf č. 2. [24]

Graf č. 2: Celkové veřejné výdaje na vzdělání jako % podíl HDP v zemích EU27 (2011)

Zdroj: ec.europa.eu/eurostat/

4 Celoživotní vzdělávání

Princip celoživotního vzdělávání se stává důležitou součástí vzdělávací politiky EU. Rok 1996 byl vyhlášen Evropskou unií Evropským rokem celoživotního vzdělávání. Celoživotní vzdělávání je koncept, který zahrnuje všechny aktivity učení a poznávání v průběhu celého života. Probíhá nejen ve formálním vzdělávacím systému, ale může probíhat i doma, v obci, vzdělávacích střediscích a dalšími způsoby neformálního vzdělávání. Funkcí tohoto konceptu je poskytování základních dovedností jako základ pro celoživotní učení, vytvoření potřebných nástrojů a silné motivace. Jedinec by měl být motivován k celoživotnímu učení. Měl by sám z vlastní potřeby usilovat o dosažení co největší úrovně znalostí a dovedností a měl by být schopen převzít odpovědnost za svou vzdělávací dráhu. Během svého života by měl mít každý jedinec zabezpečen přístup k různým vzdělávacím příležitostem. [1]

4.1 Vývoj celoživotního vzdělávání

S vývojem společnosti se neměnily jenom důvody, proč by se měli lidé neustále vzdělávat, ale měnila se i očekávání, která se do celoživotního učení vkládala. V jednotlivých doposud zpracovaných koncepcích celoživotního učení se sledují různorodé cíle. Můžou to být jak úpravy současného stavu vzdělávání prostřednictvím změny vzdělávací politiky, tak úpravy vnímání celkového sociálního a ekonomického kontextu. [13]

První koncepty celoživotního učení byly formulovány již v 60. letech mezinárodními organizacemi, jako je Rada Evropy, UNESCO nebo OECD. Hlavním cílem koncepcí bylo především sledovat sociální a kulturní rozvoj společnosti prostřednictvím vzdělávání, které by bylo přístupné každému bez jakékoliv diskriminace. Cíle vztahující se k práci představovaly druhotnou roli. Začaly se objevovat možnosti přecházení mezi školním vzděláváním a zaměstnáním v průběhu celého života, což představovalo alternativu k prodlužování školního vzdělávání na počátku života. V těchto koncepcích hrály hlavní úlohu školské instituce prezentující

veřejné vzdělávání financované z veřejných zdrojů. Z toho plyne významnost státu při organizování, řízení a financování systému. O vzdělávání dospělých jako možný nástroj k udržování a zlepšování profesní kvalifikace však nebyl skoro žádný zájem ze strany zaměstnavatelů. [13]

Co se týče současného konceptu celoživotního učení, hlavní cíle vzdělávání se přesunuly na rozvoj lidských zdrojů jako prostředek potřebný k efektivnímu fungování ekonomiky, k problematice odborného vzdělávání a na přípravu k uplatnění v pracovním životě. Hlavní rozdíl oproti koncepcím z 60. let spočívá zejména v tom, že významnou úlohu už nehrají školské instituce, ale naopak instituce mimo formální vzdělávací soustavu a zvyšuje se význam neformálního vzdělávání. Dalším rozdílem je, že i úloha státu se zmenšuje a odpovědnost se rozkládá mezi stát, zaměstnavatele, obce, občanská sdružení a jiné. [13]

V roce 2001 byla Komisí přijata zpráva „Vytvoření evropského prostoru celoživotního vzdělávání skutečností“. Jsou zde stanoveny konkrétní návrhy, které by měly začlenit koncept celoživotního vzdělávání do běžného života. Hlavní body jsou zaměřeny na zvýšení investic vynakládaných na vzdělávání, podporu získávání základních dovedností a digitální gramotnosti, rozšiřování možností pro inovace nebo vytvoření flexibilnějších forem vzdělávání. [1]

4.2 ČR a celoživotní vzdělávání

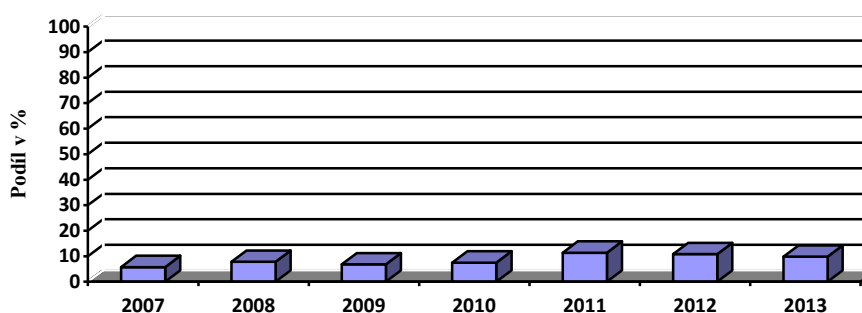
Vstup do EU zabezpečil České republice možnost plně se zapojit do všech aktivit a iniciativ v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a zároveň znamenal možnost spolupráce mezi vzdělávacími institucemi jak mezi členskými státy EU, tak s institucemi ze třetích zemí. [3]

Národní autoritou Programu pro celoživotní vzdělávání v České republice je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a národní agenturou je Národní agentura pro evropské vzdělávací programy, která je součástí Domu zahraničních služeb. Dům zahraničních služeb je příspěvkovou organizací zřízenou MŠMT, která zajišťuje školské, vzdělávací a další styky se zahraničím podle pokynů ministerstva. Úkolem NAEP je koordinace vzdělávacích programů mezinárodní spolupráce, dále

vytváření informačního systému o vzdělávacích programech EU a jiných mezinárodních aktivitách, poskytování informačních a konzultačních služeb týkajících se svěřených programů, organizování národních a mezinárodních seminářů a konferencí, propagování českého školství v zahraničí a dále vydávání informačních materiálů. [11]

V roce 2007 bylo do Programu pro celoživotní vzdělávání zapojeno 5,7 % populace ČR ve věku 25 až 64 let. V roce 2011 se podíl zvýšil až na 11,4 %, což bylo nad průměrem EU, avšak po tomto roce dochází k poklesu účasti obyvatelstva ČR na Programu pro celoživotní vzdělávání. V roce 2013 je na úrovni 9,8 %, což je pod průměrem EU, který představuje 10,7 %. Hlavním důvodem, proč se tak malé procento lidí účastní PCŽV, je zejména nedostatek času kvůli péči o rodinu. Dalšími důvody jsou konflikt s pracovní dobou, nedostatek podpory ze strany zaměstnavatele nebo nízká vzdělávací možnost v dosažitelné vzdálenosti. Vývoj podílu obyvatelstva ČR ve věku 25 až 64 let účastnících se PCŽV v letech 2007-2013 ukazuje graf č. 3. [40] [41]

Graf č. 3: Vývoj podílu obyvatelstva ČR ve věku 25 až 64 let účastnících se PCŽV v letech 2007-2013

Zdroj: ec.europa.eu/eurostat/

4.3 Strategie a dokumenty celoživotního vzdělávání ČR

Podpora rozvoje lidského potenciálu představuje jeden ze základních faktorů trvale udržitelného hospodářského růstu, a proto je prezentována i v jednotlivých strategických dokumentech ČR. Tyto dokumenty se týkají jak otázek společenského a ekonomického rozvoje, trhu práce a lidských zdrojů obecně, tak otázek vzdělávání samotného. Nejdůležitější strategie a dokumenty jsou následující:

- **Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013** - základní dokument ČR pro využívání fondů EU v letech 2007-2013. Zdůrazňuje se nedostatečně rozvinutý systém dalšího vzdělávání pro potřeby dospělých i pro potřeby zaměstnavatelů. Rozvoj celoživotního vzdělávání představuje důležitý faktor pro vytváření otevřené, flexibilní a soudržné společnosti, a to má přímý vliv na zvyšování konkurenceschopnosti. [13]
- **Národní lisabonský program 2005-2008 (Národní program reforem ČR)** - program pro růst a zaměstnanost pro období 2005-2008 vydaných Evropskou komisí. Program upozorňuje na nutnost zreformovat oblast vzdělávání, čímž se zvýší kvalita pracovní síly, rozšíří se možnosti vzdělávání a podpoří se schopnost přizpůsobit se měnícím se požadavkům trhu práce. Z hlediska celoživotního vzdělávání hrají v tomto programu primární úlohu rekvalifikace a v jejich rozvoji se bude nadále pokračovat. [13]
- **Národní inovační strategie** - zdůrazňuje důležitost inovací jako předpoklad pro vzdělanost a pro vysoce kvalifikovanou práci obecně. ČR má nízké výdaje na vzdělávání, a to představuje jeden důvod z mnoha pro nízké inovační aktivity ČR. Hlavní prioritou pro srovnatelné členství ČR v EU je požadavek na vybudování dobře fungujících systémů vzdělávání, výzkumu a inovací a důraz se klade na vznik provázaného systému celoživotního vzdělávání. [13]
- **Národní program rozvoje vzdělávání - „Bílá kniha“** - zaměřený na rozvoj vzdělávací soustavy s ohledem na celoživotní vzdělávání, které neznamena jenom rozšíření existujícího vzdělávacího systému o oblast dalšího vzdělávání, ale souvisí s celkovou změnou pojetí, cílů a funkcí vzdělávání, kdy všechny potenciální formy vzdělávání jsou brány jako jeden celek. [13]

- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR** - zaměřený na rozvoj celoživotního vzdělávání jako nutná podmínka pro ekonomický a společenský rozvoj, v němž se celoživotní vzdělávání stává nadřazeným počátečnímu a dalšímu vzdělávání. [13]

4.4 Celoživotního vzdělávání a Operační programy

Členské státy EU mohou prostřednictvím vypracovaných a schválených operačních programů (OP) využívat zdroje evropských fondů. Operační programy představují oficiální dokumenty schválené Evropskou komisí a definují problémy, které chce Česká republika za prostředky získané z těchto zdrojů řešit a cíle, kterých chce dosáhnout. Pro realizaci celoživotního vzdělávání je nutné využívat jak vzdělávacích programů, tak operačních programů v rámci čerpání zdrojů z Evropského sociálního fondu. [28]

Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost (OP VK) zpracovalo MŠMT pro čerpání ESF a představuje přímou vazbu na strategii celoživotního vzdělávání. OP je zaměřený na oblast lidských zdrojů s hlavním důrazem na komplexní systém celoživotního učení, na vytvoření vhodných podmínek pro výzkumné a inovační aktivity a upevňování vztahů mezi vzdělávacími institucemi a výzkumnou a výrobní sférou. [13]

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (OP LZZ) zpracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí pro čerpání ESF a v oblasti celoživotního vzdělávání přímo navazuje na OP VK. Zaměřený je zejména na aktivní politiku zaměstnanosti, zvyšování zaměstnanosti, prevenci před nezaměstnaností a mezinárodní spolupráci. [13]

Operační program Výzkum a vývoj pro inovace (OP VV) má v oblasti celoživotního vzdělávání také svůj význam, ale podstatně menší než předchozí dva OP. OP VV je zaměřený na rozvoj kapacit v oblasti výzkumu a vývoje, kapacit v oblasti spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem ve výzkumu a vývoji a na vytváření pracovních míst v regionech prostřednictvím vysokých škol a výzkumných institucí. [13]

4.5 Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Zahájení přípravy dokumentu *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020* iniciovalo MŠMT v lednu 2013. Strategie si klade za cíl vytvořit rámec pro dlouhodobý rozvoj celého vzdělávacího systému a bude navazovat na Národní program rozvoje vzdělávání (Bílou knihu) z roku 2001, se zřetelem k dynamickému vývoji informačních a komunikačních technologií. Zaměřena bude zejména na plnění společných strategických cílů stanovených v strategickém rámci EU „Education & Training 2020”, které se ČR přihlásila naplnit. Jsou to cíle: celoživotní učení, zvýšení kvality a efektivity, spravedlnosti a aktivní občanství, kreativita a inovace. [14]

Analýza z roku 2009 odhalila jako slabiny Bílé knihy nestabilitu vládnutí a slabou politickou podporu, nesplnění základní úlohy zastřešující strategie, nedostatečnou konkretizaci cílů, chybějící ukazatele nebo jejich nedostatečný monitoring a až přehnanou komplexnost opatření a jejich míšení s nástroji. Strategie 2020 chce na Bílou knihu navázat v oblastech rozvoje kompetencí, postojů a hodnot škol, v oblasti posílení významu předškolního vzdělávání, v oblasti systematického hodnocení výsledků pro zajištění kvality a efektivity. V oblasti řízení systému a budování kapacit chce strategie posílit pozici MŠMT na úroveň strategického centra. [14]

EU nastavila srovnávací hodnoty jednotlivých oblastí, kterých by se mělo dosáhnout do roku 2020:

- Dosáhnout 15% účasti dospělých na celoživotním učení. Pro většinu občanů EU nepředstavuje celoživotní vzdělávání důležitou část jejich životů. Proto se členské státy EU rozhodly přijmout řadu opatření. V období 2009-2012 poklesla míra účasti dospělých na celoživotním vzdělávání o 0,3 %, což v ročním průměru znamenalo pokles o 1,1 %, ačkoli se očekával roční průměrný růst o 4,4 %, aby mohlo být dosaženo stanovené srovnávací hodnoty 15 % do roku 2020. Současný stav ČR je 12,9 % (2010). [14] [17]
- Snížit počet žáků s problémy v základních dovednostech pod 15 %. Hlavními determinanty pro úspěch ve vzdělání úspěchu jsou základní dovednosti - čtení, matematika, přírodní vědy a cizí jazyky. Dosažení určité úrovně těchto dovedností zajistí jednodušší průnik do oblastí zaměstnanosti a sociálního

začleňování. Průzkum v členských státech EU ukazuje, že 19,8 % nedosahuje minimální hranici gramotnosti, 28,5 % v matematice a 25,2 % v přírodních vědách. Současný stav čtenářské gramotnosti ČR je 23,1 % (2009). [14] [17]

- Dosáhnout 40% účasti na terciárním vzdělání ve věku 30-34 let. Průměrná míra zaměstnanosti čerstvých absolventů v terciárním vzdělávání v EU je o 12,1 % vyšší než čerstvých absolventů vyššího sekundárního vzdělávání. Průměrná míra dalšího vzdělávání mezi dospělými v terciárním vzdělávání je dvakrát větší než míra pro jednotlivce s dosaženým pouze vyšším sekundárním vzděláním. To představuje jen dva příklady z mnoha, kdy má vysokoškolské vzdělávání pozitivní hospodářské a sociální dopady a říká, proč je dosažení 40% úrovně terciárního vzdělávání jedním z nejdůležitějších cílů strategie Evropa 2020. Existují tři faktory, které by mohly zkomplikovat naplnění národního cíle terciárního vzdělávání, a to pokles počtu studentů zapsaných do terciárních studijních programů, dále nízký počet úspěšně ukončených studií v terciárním vzdělávání a jako poslední, nedostatečné financování vysokého školství. Aktuální počet studentů zapsaných do studia na VŠ však naplnění uvedeného cíle neohrožuje. Současný stav ČR je 23,8 % (2011), cílem je 32 %. [14] [16] [17]
- Snížit předčasné odchody osob ze vzdělávání pod 10 %. Od roku 2009 poklesla míra předčasného odchodu osob ze vzdělávání v EU o 1,5 %, což představuje průměrný roční růst 3,7 %. Jestliže míra předčasného odchodu osob ze vzdělávání musí být pod 10 % do roku 2020, je třeba počítat s minimálním průměrným ročním růstem, který bude muset EU jako celek v průměru dosáhnout mezi lety 2009-2020. Současný stav ČR je 4,9 % (2011), cíl ČR je 5,5 %. [14] [17]
- Dosáhnout 95% účast na vzdělávání v raném věku. Tento cíl se snaží zajistit alespoň 95% účast na vzdělávání v raném věku (od 4 let až do věku, kdy děti začínají povinnou školní docházku). Některé členské státy již dosahují 100% účasti na vzdělávání v raném věku, jiné státy dosahují téměř 100 %. ČR však patří do skupiny států, které nedělají téměř žádný pokrok v účasti na vzdělávání v raném věku. Současný stav ČR je 88,7 % (2010). [14] [17]

- Dosáhnout 20% úrovně mobility ve VŠ vzdělávání a 6% úrovně mobility v odborném vzdělávání. Cíl mobilita ve vzdělávání je založena na třech ukazatelích-mobilita v oblasti vysokoškolského vzdělávání, mobilita v oblasti odborného vzdělávání a obecná mobilita mládeže. [17] [14]
- Dosáhnout 82% úrovně zaměstnanosti absolventů. Míra zaměstnanosti mladých lidí ve věku 20-34 let byla v roce 2012 75,7 %. Výrazný dopad na zaměstnanost mladých lidí měla hospodářská krize, což se projevilo poklesem o 6,3 % oproti roku 2008. Současným cílem EU je, aby do roku 2020 82 % mladých lidí ve věku 20-34 let bylo zaměstnaných. [17]

5 Program pro celoživotní vzdělávání

Podstatou Programu pro celoživotní vzdělávání je zajistit lidem ve všech fázích jejich života, aby měli rovný přístup k vysoce kvalifikovaným vzdělávacím příležitostem v rámci celé Evropy a aby se zúčastnili při podpoře učení zkušeností. [1][5]

Součástí jsou čtyři podprogramy, a to Comenius (pro školy) s cílem zahrnovat alespoň 3 miliony žáků do společných vzdělávacích aktivit, Erasmus (pro vysokoškolské vzdělávání) s cílem dosáhnout celkem 3 miliony jednotlivých účastníků akcí mobility studentů, Leonardo da Vinci (pro odborné vzdělávání) s cílem zvýšit stáže v podnicích na 80 000 za rok a Grundtvig (vzdělávání dospělých) s cílem podpořit mobilitu 7 000 jednotlivců zapojených do vzdělávání dospělých za rok, a to do roku 2013. Doplňujícím programem je program Jean Monnet, který stimuluje učení, uvažování a debaty o evropské integraci a zahrnující vysokoškolské instituce po celém světě. [5]

5.1 Comenius

Podprogram Comenius je program určený lidem působícím na všech úrovních vzdělávacího systému, od předškolního, přes základní až po středoškolský. Hlavním cílem je pomoci mladým lidem lépe poznat evropské kultury, jazyky a hodnoty a získat základní životní dovednosti, které jsou nezbytné pro osobní rozvoj a aktivní občanství. Program podporuje i na podporu znevýhodněných a vyloučených skupin. V současné době se zaměřuje hlavně na motivaci k učení a na dovednost „učení se učit“. Důležité kompetence představuje zlepšení jazykové výuky, větší gramotnost, posilování tvořivosti a inovací, digitální vzdělávací obsah, účast na sportovních aktivitách, výuka různých skupin žáků. [2] [7]

Podprogram Comenius tvoří 7 hlavních aktivit:

- Individuální mobilita žáků znamená možnost pro žáky a studenty studovat po dobu 3 až 10 měsíců na zahraniční škole. Této aktivitě se mohou účastnit žáci a studenti starší 15 let. V ČR je tato aktivita nově zavedena od roku 2010.
- Stáže pro studenty se týkaly institucí, které jsou zaměřené na vzdělávání pedagogických pracovníků. Ti měli možnost získat grant na zahraniční stáž pro své studenty a budoucí učitele. Avšak žádosti tohoto typu už nebyly od roku předkládány.
- Projekty Partnerství Comenius Regio jsou projekty, které finančně podporují bilaterální mezinárodní spolupráci na regionální úrovni. Hlavním úkolem je zlepšit systémy, řízení a vzdělávací možnosti v oblasti školního vzdělávání. Této aktivitě se mohou účastnit instituce a osoby zodpovědné za řízení a podporu školního vzdělávání v regionu, ředitelé škol, učitelé a pracovníci dalších institucí zapojených do projektu.
- Projekty Partnerství škol jsou projekty multilaterální nebo bilaterální spolupráce, jsou zaměřené na témata související se životem v jednotlivých partnerských zemích a s výukou na daném typu škol. Hlavní důraz je kladen na rozvoj osobnosti, rozvoj jazykových dovedností a klíčových kompetencí. Této aktivitě se mohou účastnit všichni žáci, studenti a pedagogičtí pracovníci.
- Asistentský pobyt Comenius je pobyt, který umožňuje budoucím učitelům pracovat po období 3 až 10 měsíců v zahraniční škole. Tím mohou získat praktické dovednosti ve výuce, zlepšit svou znalost cizích jazyků a získat nové informace o jiných evropských zemích a jejich vzdělávacích systémech. Tato aktivita je určena pro studenty a absolventy pedagogických směrů vysokých škol a vyšších odborných škol vzdělávajících budoucí učitele.
Tyto hlavní aktivity jsou doprovázeny doplňujícími aktivitami:
- Hostitelské instituce patří pod aktivitu Asistentský pobyt Comenius. Tato aktivita umožňuje školám požádat o umístění zahraničního asistenta, budoucího učitele libovolného předmětu a je důležitá pro obohacení výuky mateřských, základních i středních škol o nové metody, pro zlepšení jazykových dovedností žáků a pro přiblížení výuky evropskému rozměru.

- Další vzdělávání pedagogických pracovníků představují různé kurzy, stáže a konference v zahraničí pro podporu profesního růstu osob zapojených do školního vzdělávání. [11]

Cílovou skupinou podprogramu jsou mateřské školy, základní školy, střední školy, vyšší odborné školy, speciální školy na všech stupních, umělecké školy, učiliště, instituce zabývající se vzděláváním pedagogických pracovníků jako jsou vysoké školy, pedagogická centra, výzkumná centra nebo neziskové organizace. [2]

5.2 Erasmus

Podprogram Erasmus je program zabývající se oblastí vzdělávání na vysokoškolské úrovni. Je jedním z nejznámějších vzdělávacích programů Evropské unie a od roku 1987, kdy byl zahájen, pomohl zajistit studium nebo pracovní stáž v zahraničí více než 2 milionům studentů. Součástí Programu pro celoživotní vzdělávání se stal v roce 2007. Z podprogramu Leonardo da Vinci se převedly nové oblasti, jako jsou pracovní stáže studentů v podnicích, univerzitní školení zaměstnanců nebo výuky pro obchodní personál. [5] [11]

V současnosti se podprogramu účastní přibližně 90 % evropských univerzit. Hlavní důraz podprogramu je kladen na zlepšení kvality a spolupráce mezi vysokoškolskými institucemi navzájem a mezi vysokoškolskými institucemi a podniky. Podprogramu Erasmus se mohou účastnit všechny vysoké školy v ČR. Česká republika se stala součástí v roce 1998 a v současnosti je do programu zapojeno 47 institucí. Prostřednictvím podprogramu Erasmus vycestovalo do zahraničí přibližně 50 000 českých studentů. [2][11]

Vysokoškolské instituce, které se chtějí zapojit do programu Erasmus, musí mít Univerzitní Chartu Erasmus, kterou uděluje Evropská komise. Hlavním cílem Charty je zaručení kvality programu na základě stanovení určitých základních zásad. Charta opravňuje školu k účasti v podprogramu Erasmus a zároveň na základě Charty může škola podávat žádosti o financování aktivit podprogramu. [5] [11]

Mnohými studii bylo prokázáno, že doba strávená v zahraničí kromě získání znalostí v odborných oblastech, zlepšuje i jazykové vzdělávání, mezikulturní

dovednosti, sebedůvěru a sebeuvědomění. Výjezd do zahraničí zvyšuje pracovní vyhlídky a zaměstnatelnost studentů, protože zaměstnavatelé si takovou zkušenost ze zahraničí vysoce cení. [5]

Podprogram Erasmus tvoří 3 hlavní aktivity:

- Projekty jsou centralizované, vytvářejí společné učební osnovy a intenzivní programy a jsou řízeny Evropskou komisí.
- Tematické sítě jsou centralizované, vytvářejí sítě institucí a jsou řízeny Evropskou komisí.
- Mobility jsou decentralizované, vytvářejí stipendijní pobyty studentů a pedagogické stáže vysokoškolských učitelů, zavádějí Evropský kreditní systém ECTS a jsou řízeny Národní agenturou. [2]

V rámci mobility studentů jsou možné tři typy mobilit:

- studijní pobyty na zahraniční vysokoškolské instituci v délce 3-12 měsíců. Realizují se na základě bilaterálních smluv mezi vysokoškolskými institucemi. Studium v zahraničí se uznává v rámci studijního programu na domácí instituci a za předměty absolvované v zahraničí obdrží student kredity;
- pracovní stáže v zahraničním podniku nebo v jiné organizaci v délce 3-12 měsíců. Student vykonává práci na plný úvazek, a to na základě předem dohodnutého pracovního plánu stáže. Pracovní stáž se uznává jako součást studijního programu na domácí instituci buď přidělením kreditů, nebo záznamem v dodatku k diplomu;
- intenzivní jazykové kurzy (EILC) jsou kurzy méně používaných jazyků EU a jsou určeny pro studenty, kteří vyjíždějí na studijní pobyt nebo pracovní stáž Erasmus.

V rámci mobility zaměstnanců existují 2 typy mobilit:

- výukové pobyty vysokoškolských pedagogů na zahraniční vysoké škole v délce 5 dnů až 6 týdnů;
- školení zaměstnanců vysokoškolských institucí na zahraniční vysokoškolské instituci nebo v podniku, zaměřené na profesní rozvoj zaměstnanců. [11]

Cílovou skupinou podprogramu Erasmus jsou studenti, pedagogové, zaměstnanci vysokých škol a školitelé z podniků. [2]

5.3 Leonardo da Vinci

Podprogram Leonardo da Vinci se specializuje na výuku a vzdělávání všech osob účastnících se odborného vzdělávání a přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni. Zároveň se zaměřuje i na instituce, které nabízejí a podporují odborné vzdělávání a přípravu. [11]

Součástí podprogramu Leonardo da Vinci je financování různých typů činností podle různých měřítek, například spolupráce na projektech pro přenos nebo vývoj inovačních postupů a sítě zaměřené na aktuální témata v tomto odvětví. Podprogram spolupracuje s partnery z celé Evropy, jeho prostřednictvím si může vyměňovat nejlepší postupy a tím zvýšit odbornost svých zaměstnanců. Jedním z cílů je udělat odborné vzdělávání více atraktivní pro mladé lidi, kteří mohou získat nové znalosti a kvalifikace. Důležitou součástí jsou inovační projekty, pomocí kterých se zlepšuje kvalita vzdělávacích systémů, a to prostřednictvím rozvoje a předávání inovačních politik, kurzů, výukových metod a materiálů. [6]

Podprogram Leonardo da Vinci tvoří 4 hlavní aktivity:

- Přípravné návštěvy jsou určeny pro budoucí partnery projektu. Jedná se o pracovní setkání za účelem definování cílů a zaměření projektu, jakož i o vypracování plánu aktivit a rozpočtu a zpracování žádosti o grant. Přípravná návštěva může mít 2 formy, návštěvu budoucí partnerské instituce nebo účast na kontaktním semináři.
- Projekty mobility se týkají odborného vzdělávání a přípravy v zahraničí. Jedná se o odborné stáže a výměny v podnicích a vzdělávacích institucích a jsou sestaveny pro 3 cílové skupiny: pro osoby v počátečním odborném vzdělávání, pro osoby na trhu práce; pro pracovníky v odborném vzdělávání a přípravě, jimž projekty nabízejí další profesní rozvoj.
- Projekty partnerství jsou novou aktivitou podprogramu. Byly zavedeny v roce 2008 a jsou zaměřeny na rozvoj spolupráce mezi organizacemi působícími v oblasti odborného vzdělávání a přípravy. Stáže studentů, učitelů a pracovníků

v odborné přípravě uskutečněné mezi partnerskými organizacemi jako hlavní cíl jsou doprovázeny tvorbou produktu, jako jsou vzdělávací materiály, osnovy, odborné konference a podobně.

- Multilaterální projekty/Přenos inovací představují projekty mezinárodní spolupráce a jsou zaměřené na začlenění inovací z předchozích projektů Leonardo da Vinci do systému odborné přípravy na národní, místní, regionální nebo oborové úrovni. Konkrétně se jedná o úpravy inovačního obsahu pro potřeby specifické cílové skupiny či vzdělávacího systému. [11]

Podprogram Leonardo da Vinci je určen osobám účastnícím se všech forem odborného vzdělávání a přípravy na jiné než vysokoškolské úrovni, osobám na trhu práce, institucím a organizacím poskytujícím možnosti odborného vzdělávání a přípravy, učitelům, školitelům a jiným pracovníkům v těchto institucích a organizacích, subjektům zajišťujícím konzultace, poradenství a informační služby související s různými aspekty celoživotního učení, ale i neziskovým organizacím, dobrovolnickým organizacím a nevládním organizacím. [11]

5.4 Grundtvig

Podprogram Grundtvig je zaměřen na výukové a vzdělávací potřeby osob ve všech formách vzdělávání dospělých. Podprogram je určen jak pro jednotlivce (školitelé, učitelé, řídící a administrativní pracovníci z oblasti vzdělávání dospělých), tak pro organizace (školy, nadace, vzdělávací asociace, úřady práce, výzkumná centra, neziskové či dobrovolné organizace), ale také i pro širokou dospělou veřejnost. [11]

Program byl zahájen v roce 2000. Hlavním cílem je poskytnout dospělým více způsobů, jak by mohli zlepšit své znalosti a dovednosti, jak by usnadnili svůj osobní rozvoj a jak by si zvýšili vyhlídky na zaměstnání. Program je zaměřen i na řešení problémů spojených se stárnutím evropské populace. Specifickými cíli programu Grundtvig jsou snahy zvýšit počet osob v oblasti vzdělávání dospělých, zlepšit spolupráci mezi dospělými organizacemi, které se zabývají vzděláváním, rozvíjet inovativní způsoby vzdělávání dospělých a zajistit lidem na okraji společnosti přístup k vzdělávání dospělých. [8]

Podprogram Grundtvig tvoří 4 hlavní aktivity:

- Projekty partnerství se zaměřují na výměnu zkušeností nejméně 3 zahraničních organizací v oblasti vzdělávání dospělých. Příkladem může být například téma bariér ve vzdělávání, učení seniorů či znevýhodněných osob nebo vzdělávání etnických menšin.
- Dobrovolnické projekty představují zahraniční výměny dobrovolníků v libovolné neziskové oblasti v rozmezí 3 až 8 týdnů.
- Mobility osob se zaměřují na vycestování pracovníků v oblasti vzdělávání dospělých do zahraničí. Mohou to být vzdělávací kurzy, stáže, konference nebo asistence při výuce dospělých.
- Workshopy představují příležitost vyzkoušet si zorganizování workshopu pro dospělé. Pro širokou dospělou veřejnost to může být příležitost vycestovat do zahraničí za neformálním vzděláváním. Tématem takových workshopů mohou být například jazykové a komunikační dovednosti, film, fotografie, sport a další. [11]

Cílovou skupinou jsou účastníci vzdělávání dospělých, instituce nebo organizace poskytující možnosti vzdělávání dospělých, subjekty poskytující poradenské, konzultační a informační služby, neziskové organizace, dobrovolné organizace, nevládní organizace, ale i vysokoškolské instituce a výzkumná centra. [2]

5.5 Program Jean Monnet

Hlavním cílem programu Jean Monnet je podpora výuky a výzkumné činnosti v oblasti evropské integrace. Dalším cílem je také podpora činnosti institucí zabývajících se problematikou evropské integrace a poskytujících i vzdělání v této oblasti. [2]

Program Jean Monnet je sestaven ze tří hlavních činností:

- Akce Jean Monnet se zabývá výukou, výzkumem a reflexí v oblasti evropské integrace ve vysokoškolských institucích po celém světě. Proto se vytvořily katedry Jean Monnet, střediska excelence, informační a výzkumné činnosti, ale

i podpory pro akademické sdružení profesorů a výzkumných pracovníků v procesu evropské integrace. Po pečlivém procesu nezávislého přezkoumání a za přísného dodržování zásady akademické autonomie a svobody se vybírají Jean Monnet projekty na základě jejich akademických zásluh. Jean Monnet projekty byly zahájeny v roce 1989 a v současnosti se vyskytují v 72 zemích na pěti kontinentech. Od roku 1990 do roku 2011 se prostřednictvím Akce Jean Monnet podařilo založit 162 středisek excelence, 1001 modulů a 875 kateder Jean Monnet. Každý rok se projektů účastní přibližně 500 000 studentů a 1 500 profesorů.

- Podpora pro šest specifických akademických institucí je složena z těchto institucí: Evropské kolegium, Evropský univerzitní institut, Evropský institut veřejné správy, Akademie evropského práva, Mezinárodní středisko evropského vzdělávání a Evropská agentura pro rozvoj speciálního vzdělávání.
- Podpora pro celoevropské sdružení působící v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a evropské integraci sestavuje specifickou výroční výzvu k předkládání návrhů pro výběr těchto sdružení a je představena v několika členských státech EU. [10]

Program Jean Monnet má za následek vytvoření diskuze s akademickým světem a vytvoření dialogu mezi národy a kulturami ohledně politických otázek evropské integrace. Generální ředitelství Evropské komise pro vzdělávání a kulturu provozuje tento typ reflexe pomocí konferencí umožňujících tvůrcům rozhodnutí využívat akademické úvahy na podporu spolupráce mezi akademickou obcí, politikou a občanskou společností; tematických skupin s vybranou účastí profesorů projednávajících témata politického zájmu s úředníky Evropské komise a poslanci Evropského parlamentu; politiky podpory v oblasti mezikulturního dialogu, ve které akce Jean Monnet pomáhá „na vysoké úrovni poradní skupiny o dialogu mezi národy a kulturami v evropsko-středomořské oblasti“. [10]

5.6 Průřezový program

Průřezový program je doplňující podprogram se čtyřmi hlavními aktivitami: zásada spolupráce a sdílení osvědčených politických postupů, překonávání jazykových bariér, informační a komunikační technologie a šíření a využívání výsledků projektů. [9]

Součástí Průřezového programu jsou i Studijní návštěvy. Tyto podporují evropskou spolupráci prostřednictvím studijních návštěv. Hlavním cílem je vyměňovat si zkušenosti, získat nové informace a navázat přímé kontakty v oblasti všeobecného a odborného vzdělávání. Existují 2 typy studijních návštěv:

- Týdenní studijní návštěvy v zemích EU, EFTA⁵ a Turecku. Je to skupina složená z 8 až 15 osob z různých zemí. Účastníci mají možnost seznámit se s vzdělávacími systémy jiných zemí, mohou diskutovat na různá témata nebo prezentovat české školství a vzdělávání v zahraničí.
- Organizace studijních návštěv v České republice. Tato skupina je pro instituce, které se chtějí podílet na organizování studijních návštěv pro zahraniční odborníky v tuzemsku.

Cílovou skupinou jsou hlavně tzv. decision-makers, to znamená ti, kteří se přímo podílejí na utváření vzdělávací politiky a vzdělávacího systému v České republice. Dále je podprogram určen pro ředitele a zástupce mateřských, základních a středních škol, pro úředníky z místní, regionální a státní správy, pro pracovníky pedagogických fakult, pro pracovníky poradenských a akreditačních center a pro další odborníky v oblasti vzdělávání, ale není určen pro učitele. [11]

5.7 Erasmus+

Dne 19. 11. 2013 schválil Evropský parlament nový sedmiletý program Erasmus+, který byl zahájen v lednu tohoto roku. Program Erasmus+ spojuje všechny dosavadní programy EU v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a podpory mládeže, tedy program celoživotního učení, program „Mládež v akci“ a pět programů mezinárodní spolupráce (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink). Disponibilní

⁵ EFTA - země Evropského sdružení volného obchodu

rozpočet byl stanoven na 19 miliard EUR, což představuje o 70 % více než u stávajících programů. V rozpočtu byly poprvé vyčleněny prostředky na sport, což představuje částku přibližně 265 milionů EUR. [12]

Erasmus+ byl zahájen především z důvodu vysoké nezaměstnanosti mladých lidí (6 milionů v EU, přes 50 % v Španělsku a Řecku). Současně je ale zde existence více než 2 milionů volných pracovních míst a jedna třetina zaměstnavatelů má problém nalézt vhodně kvalifikované zaměstnance. Program Erasmus+ chce proto řešit situaci nedostatku požadovaných dovedností v Evropě prostřednictvím návrhu možnosti studování, školení se a získání zkušeností v zahraničí. [12]

Cílovými skupinami programu Erasmus+ jsou vysokoškolští studenti, kteří chtějí absolvovat své studium či odbornou přípravu v zahraničí (včetně stáží); žáci odborných škol a učni, kteří mohou získat stipendia na studium, odbornou přípravu či práci v zahraničí; pedagogičtí pracovníci, mistři, vychovatelé a pracovníci s mládeží, kteří chtějí získat stipendia na vyučování či přípravu v zahraničí; studenti, kteří chtějí absolvovat celé magisterské studium v zahraničí; mladé lidi, kteří chtějí pracovat jako dobrovolníci v zahraničí nebo se zúčastnit výměn mládeže; partnerství v oblasti sportu, včetně celoevropských neziskových sportovních událostí. [12]

6 Empirická část – hodnocení

Financování vzdělávání z veřejných zdrojů je pro vlády jednotlivých zemí každým rokem více problematickou oblastí. Jelikož počet žáků a studentů a jejich zájem o celoživotní vzdělávání neustále roste, zdroje poskytnuté z národního rozpočtu nestačí na pokrytí výdajů spojených se vzděláváním. Jednotlivé členské státy proto využívají evropské dotace, které jsou poskytovány z fondů EU. Fondy EU jako hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti představují finanční prostředky, které jsou určeny ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi jednotlivými členskými státy. [23] [30]

EU má k dispozici dva základní fondy. Prvním je Fond soudržnosti určený na podporu rozvoje chudších států v oblasti dopravní infrastruktury většího rozsahu (např. transevropské sítě) a v oblasti ochrany životního prostředí. Druhý typ představují strukturální fondy. K nim patří Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) zaměřený na modernizaci a posilování hospodářství a Evropský sociální fond (ESF), který podporuje aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Právě z ESF čerpají členské státy dotace na oblast vzdělávání. [31]

V této části práce se budu zabývat hodnocením financování Programu pro celoživotní vzdělávání České republiky a Slovenské republiky v období let 2007-2013.

6.1 Analýza finančních prostředků Programu pro celoživotní vzdělávání porovnáním stavu České republiky a Slovenska v letech 2007-2013

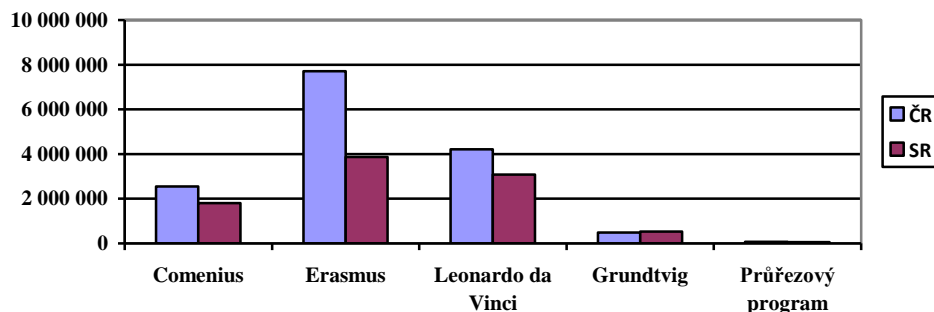
Oblast celoživotního vzdělávání patří mezi hlavní priority EU. V roce 2007 sjednotila Evropská komise (EK) veškeré aktivity, které podporují celoživotní vzdělávání pod jeden program, Program pro celoživotní vzdělávání. Rozpočet PCŽV se sestavuje, obdobně jako rozpočet EU, na sedmileté období. Pro programovací období 2007-2013 vyčlenila EK celkem 7 miliard eur. Žadatelé mohou od Evropské komise získat finanční prostředky až ve výši 75 % z celkového rozpočtu projektu, zbytek se dofinancuje z prostředků národních rozpočtů. [2] [15]

6.1.1 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2007

Celkový rozpočet, který Evropská komise přidělila ČR v roce 2007 na granty PCŽV, činil 15 045 268 EUR. Jelikož studentské mobility jsou nejžádanější aktivitou, největší část finančních prostředků připadá právě na podprogram Erasmus. Pro rok 2007 je to částka 7 712 739 EUR, což představuje víc než 50 % celkového objemu poskytnutých finančních prostředků. Tato částka je však vyčíslena už po navýšení částkou přibližně 510 tis. EUR, jako dodatečné navýšení rozpočtu podprogramu Erasmus, jelikož původní částka nepokryla veškeré výdaje pro rok 2007. [11]

Pro SR vyčlenila v roce 2007 Evropská komise na PCŽV částku 9 330 818 EUR. I v tomto případě připadla nejvyšší částka na podprogram Erasmus, a to ve výši 3 871 461 EUR. Z celkového rozpočtu to představovalo 41 %. Výše přiděleného rozpočtu jednotlivým podprogramům je znázorněna na grafu č. 4. [29]

Graf č. 4: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2007)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz a www.saaic.sk

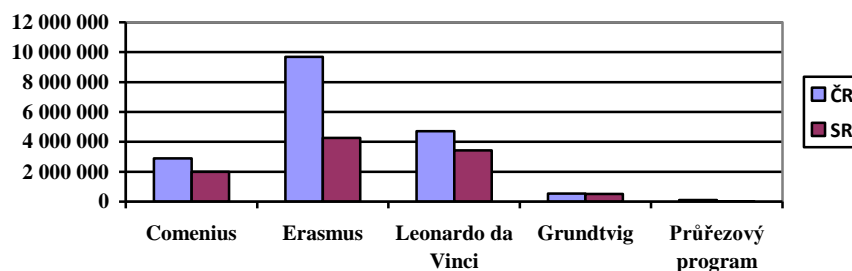
6.1.2 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2008

V roce 2008 Evropská komise navýšila rozpočet na granty pro ČR na 17 914 894 EUR. Ve srovnání s rokem 2007 se to projevilo navýšením částky o 19 %. Nejvyšší částka připadla opět na podprogram Erasmus, jehož rozpočet byl zároveň navýšen nejvíce ze všech podprogramů, a to ze 7 712 739 EUR na 9 679 584 EUR. Dodatečné navýšení rozpočtu představovalo z této celkové částky sumu přibližně 890 tis. EUR. Hlavním důvodem tak výrazného navýšení celkového rozpočtu PCŽV bylo zavedení některých nových aktivit, což se odrazilo zvýšením zájmu ze strany studentů, a s tím byl samozřejmě spojen vznik nových finančních nákladů pro realizaci těchto nových aktivit. Jednalo se hlavně o zavedení pracovních stáží studentů a odborná školení zaměstnanců vysokých škol v rámci podprogramu Erasmus. [11]

Pro SR vyčlenila Evropská komise v roce 2008 celkový rozpočet na granty ve výšce 10 197 140 EUR, což představovalo 9% navýšení oproti roku 2007. Největší nárůst byl zaznamenán u podprogramu Erasmus, z 3 871 461 EUR na 4 265 000 EUR. Naproti tomu rozpočet podprogramu Grundtvig a podprogramu Průřezový program oproti roku 2007 výrazně poklesl. Důvodem navýšení finančních prostředků PCŽV byly i v tomto případě nové aktivity pracovních stáží studentů a odborná školení

zaměstnanců vysokých škol v rámci podprogramu Erasmus. Výše přiděleného rozpočtu jednotlivým podprogramům je znázorněna na grafu č. 5. [29]

Graf č. 5: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2008)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz a www.saaic.sk

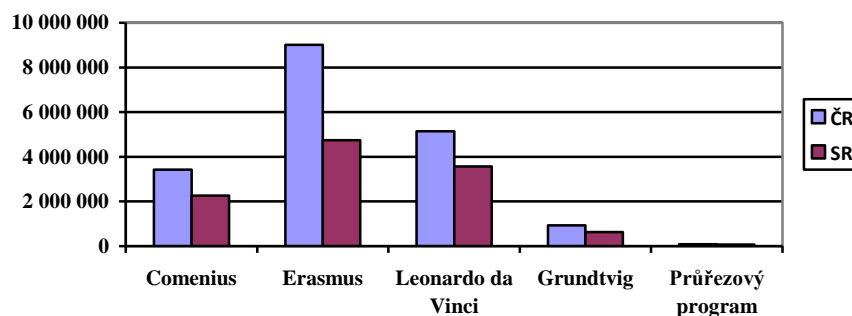
6.1.3 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2009

V roce 2009 došlo k dalšímu navýšení rozpočtu na granty. Celkový rozpočet pro ČR činil 18 607 066 EUR. Oproti roku 2008 to znamenalo nárůst jen o 4 %. Ze všech podprogramů PCŽV byl v tomto roce nejvíce navýšen podprogram Grundtvig, a to z 536 000 EUR na 933 809 EUR. Hlavním důvodem bylo zavedení nových aktivit, jako jsou workshopy a dobrovolnické projekty, které nabízejí atraktivní možnosti vzdělávacího pobytu v zahraničí nejen pedagogickým pracovníkům, ale i všem dospělým, bez ohledu na typ jejich povolání. Významně byl navýšen i rozpočet podprogramu Comenius díky tomu, že začaly být podporovány nové aktivity, které výrazným způsobem rozšířily oblast vzdělávání, kterou se podprogram zabývá. Konkrétně šlo o předkládání prvních žádostí o projekty v rámci aktivity Partnerství Comenius Regio. Naopak v tomto roce došlo k poklesu rozpočtu podprogramu Erasmus. Evropská komise pro něj vyčlenila téměř o 664 000 EUR méně než v předešlém roce. Z celkového rozpočtu podprogramu je 96 % prostředků určených přímo vysokým školám na mobility a zbylá 4 % jsou vyčleněna na další aktivity, jako například jazykové kurzy. Vzhledem k tomu, že ani v předchozím roce nebyl rozpočet přidělený EK dostačující a bylo dodatečně využito rezervního fondu EK (konkrétně

54 tis. EUR pro ČR), ČR potřebovala na realizaci podprogramu Erasmus celkovou částku ve výši 1,5 mld. EUR, což však způsobilo, že v tomto roce, kdy se již finance z rezervního fondu nepoužily na aktivity Erasmus, ale na jiné aktivity PCŽV, došlo k reálnému poklesu rozpočtu podprogramu. [11] [35]

Ve srovnání s předešlým rokem byl rozpočet pro SR na granty PCŽV v roce 2009 navýšen na 11 265 344 EUR. To představovalo nárůst o 10,5 % oproti roku 2008. Od vstupu SR do EU to představuje nejvyšší meziroční nárůst. Nejvíc navýšen byl opět rozpočet podprogramu Erasmus, ale i podprogram Grundtvig zaznamenal významné zvýšení rozpočtu, konkrétně vytvořením nových aktivit, jako jsou tvořivé dílny, návštěvy a výměny nebo dobrovolnické projekty. V rámci podprogramu Comenius se navýšil rozpočet zejména kvůli vzniku aktivity Partnerství Comenius Regio, který znamenal to, že o granty mohou nyní zažádat i místní a regionální orgány. Výše přiděleného rozpočtu jednotlivým podprogramům je znázorněna na grafu č. 6. [29]

Graf č. 6: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2009)

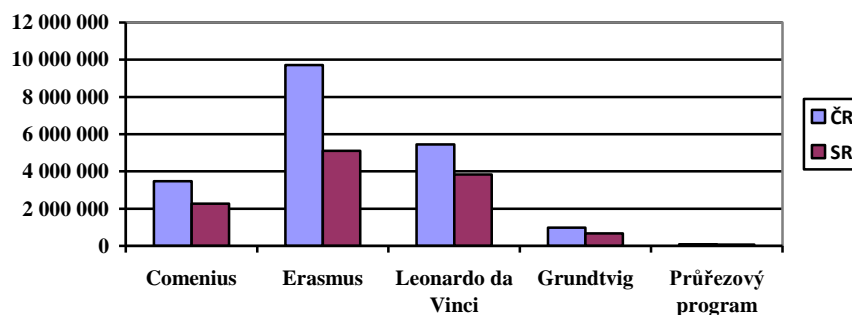
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz a www.saaic.sk

6.1.4 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2010

Další nárůst rozpočtu pro ČR byl v roce 2010 na celkovou výši 19 723 950 EUR. Procentuálně se celkový rozpočet PCŽV zvýšil o 6 % ve srovnání s rokem 2009. Navýšen byl zejména rozpočet podprogramu Leonardo da Vinci z důvodu zavedení nové aktivity Projekty partnerství, která představuje zajímavou možnost zahraničních mobilit. [11]

V roce 2010 zaznamenal 6% nárůst oproti roku 2009 i rozpočet PCŽV na Slovensku. Celkový rozpočet tedy činil 11 953 000 EUR. Zvýšil se zejména rozpočet podprogramů Erasmus, Leonardo da Vinci a Grundtvig, na druhé straně rozpočet podprogramů Comenius a Průřezový program se ve srovnání s rokem 2009 vůbec nenavýšil a zůstal na téměř stejné úrovni. Výše přiděleného rozpočtu jednotlivým podprogramům je znázorněna na grafu č. 7. [29]

Graf č. 7: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2010)

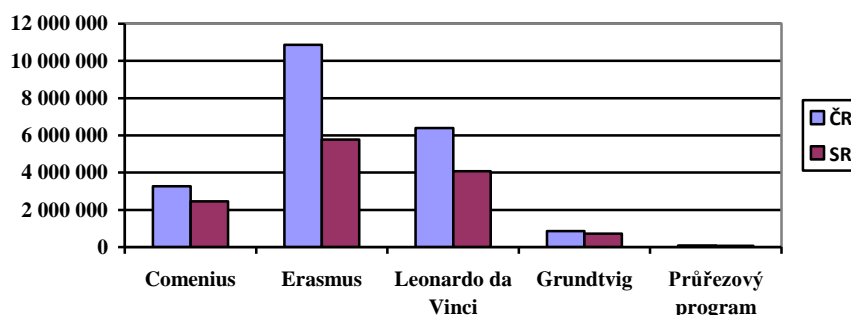
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz a www.saaic.sk

6.1.5 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2011

V roce 2011 se celkový rozpočet PCŽV na granty pro ČR zvýšil na 21 495 000 EUR. Nárůst představoval 8,98 % ve srovnání s rokem 2010. Oproti podprogramům Erasmus a Leonardo da Vinci, které zaznamenaly značný nárůst v rozpočtu, rozpočet podprogramů Comenius a Grundtvig poklesl. [11]

Celkový rozpočet PCŽV přidělený Evropskou komisí pro SR v roce 2011 činil 13 095 000 EUR. Ve srovnání s rokem 2010 se částka navýšila o 10 % a představovala navýšení rozpočtu v každém podprogramu PCŽV. Výše přiděleného rozpočtu jednotlivým podprogramům je znázorněna na grafu č. 8. [29]

Graf č. 8: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2011)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz www.saaic.sk

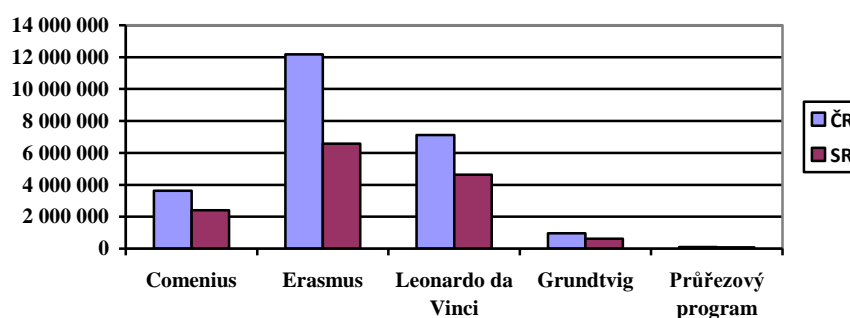
6.1.6 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2012

V České republice bylo v roce 2012 na PCŽ vynaloženo celkem 23 996 000 EUR. Oproti roku 2011 to znamenalo 12% nárůst. Největší část finančních prostředků směřovala na aktivity podprogramu Erasmus, který zároveň zaznamenal i nevyšší nárůst

rozpočtu ze všech ostatních podprogramů. Naopak rozpočet Průřezového programu v tomto roce poklesl. [33]

Celkový rozpočet PCŽV přidělený SR pro rok 2012 byl navýšen na částku 14 314 000 EUR, a to představovalo 9% nárůst ve srovnání s rokem 2011. V rámci jednotlivých podprogramů byl nárůst rozpočtu významný zejména u podprogramů Erasmus, Leonardo da Vinci a Průřezový program. Na druhé straně poklesl rozpočet podprogramu Comenius a výrazně poklesl i rozpočet podprogramu Grundtvig. Výše přiděleného rozpočtu jednotlivým podprogramům je znázorněna na grafu č. 9. [33]

Graf č. 9: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2012)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z ec.europa.eu

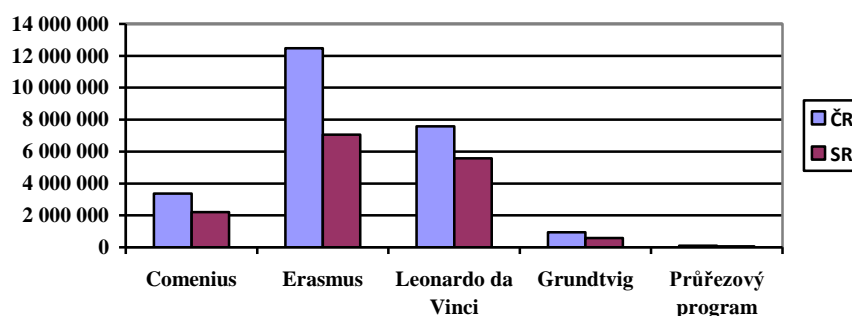
6.1.7 Analýza finančních prostředků poskytnutých ČR a SR Evropskou komisí pro rok 2013

Pro rok 2013 zaznamenal rozpočet přidělený na realizaci PCŽV v ČR mírný nárůst, a to z 23 996 000 EUR na 24 455 000 EUR, což představovalo jen 2% nárůst celkového rozpočtu. Nárůst zaznamenaly podprogramy Erasmus a Leonardo da Vinci a rozpočet ostatních podprogramů poklesl. [34]

Na rozpočet PCŽC bylo vyčleněno na rok 2013 pro SR 15 494 000 EUR. Ve srovnání s rokem 2012 se tak celkový rozpočet navýšil o 8 %. Výrazně byl navýšen

rozpočet podprogramů Erasmus a Leonardo da Vinci a oproti roku 2012 významně poklesl rozpočet ostatních podprogramů. Výše přiděleného rozpočtu jednotlivým podprogramům je znázorněna na grafu č. 10. [34]

Graf č. 10: Rozpočet ČR a SR přidělený EK na granty (v EUR, 2013)

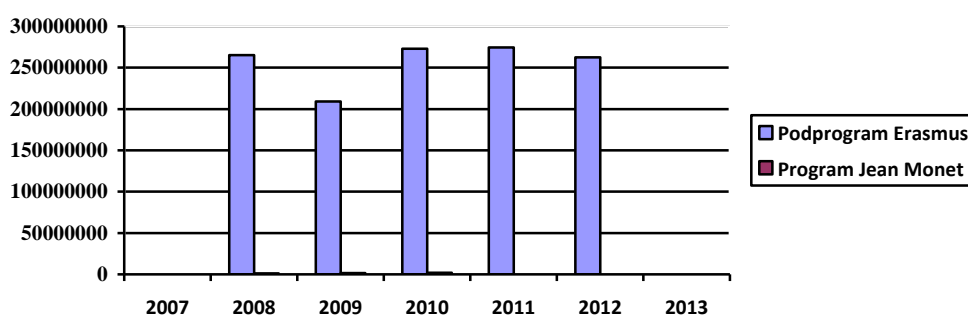
Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z ec.europa.eu

6.1.8 Dofinancování PCŽV z prostředků státních rozpočtů ČR a SR

Dofinancování PCŽV z prostředků státního rozpočtu ČR se týká podprogramů Erasmus a Jean Monnet. Žádosti o finanční prostředky na dofinancování v rámci podprogramu Erasmus podávají rektori vysokých škol Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy prostřednictvím Národní agentury. Prostředky, které vysoké školy takto získají, se používají pro účastníky podprogramu Erasmus na stipendia a na cestovní náhrady. Za výběr studentů, kteří budou dofinancováni v mobilitách studentů a zaměstnanců, je zodpovědná příslušná vysoká škola. Aby se studenti a zaměstnanci mohli účastnit mobilit, musí splňovat Kvalifikační podmínky podprogramu Erasmus. Dofinancování podprogramu Erasmus prostřednictvím MŠMT dává možnost poskytnout stipendia většímu počtu vyjíždějících studentů a zároveň umožňuje udržet výši stipendií na určité úrovni tak, aby měli možnost vyjet do zahraničí i studenti, kteří jsou sociálně slabší. Díky této aktivitě se daří úspěšně naplňovat cíle programu. Co se týče programu Jean Monnet, dofinancování nebylo v roce 2007 realizováno a pro

rok 2011 bylo pozastaveno. Vývoj finančních prostředků na dofinancování aktivit PCŽV ze státního rozpočtu ČR v letech 2007-2013 ukazuje graf č. 11.⁶ [11]

Graf č. 11: Vývoj finančních prostředků na dofinancování PCŽV ze státního rozpočtu ČR v letech 2007-2013 (v Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

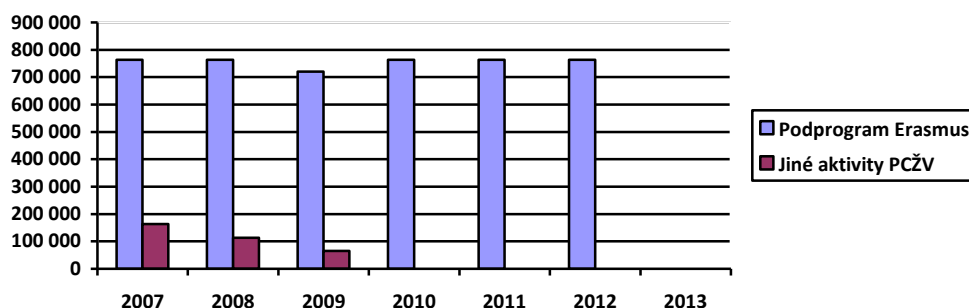
Dofinancování PCŽV z prostředků státního rozpočtu SR realizuje Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR. Dofinancování se týká zejména podprogramu Erasmus, kde mělo pravidelný roční charakter. I v tomto případě jde o dofinancování stipendií vysokoškolských studentů jako národní příspěvek ke grantům na financování studentských mobilit.

Dofinancování ze státního rozpočtu SR zahrnuje i některé aktivity v rámci dalších podprogramů. V roce 2007 se financovaly projekty partnerství, projekty přenosu inovací, přípravné návštěvy a aktivity Evropské značky pro jazykové projekty. V roce 2008 šlo o dofinancování kurzů dalšího vzdělávání pro pedagogické zaměstnance, aktivity Evropské značky pro jazykové projekty, projektů přenosů inovací a financování účasti žáků středních odborných škol účastnících se evropské soutěže Euroskills. V roce 2009 se realizovalo zejména financování projektu přenosu inovací. Od roku 2010 nebylo dofinancování dalších aktivit, kromě podpory vysokoškolských studentů

⁶ Pozn.: Finanční údaje o dofinancování aktivit v rámci PCŽV z prostředků státního rozpočtu ČR pro rok 2013 nejsou k dispozici.

v podprogramu Erasmus, realizováno.⁷ Vývoj finančních prostředků na dofinancování aktivit PCŽV ze státního rozpočtu SR v letech 2007-2013 ukazuje graf č. 12. [29]

Graf č. 12: Vývoj finančních prostředků na dofinancování PCŽV ze státního rozpočtu SR v letech 2007-2013 (v EUR)

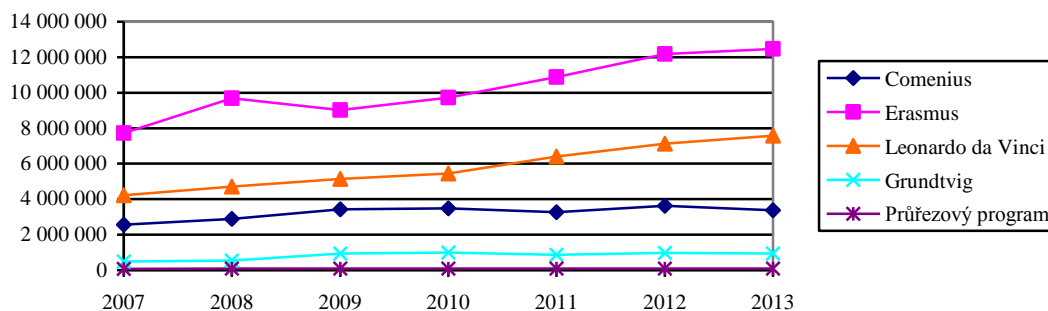

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

Česká republika získala na granty PCŽV od Evropské komise pro programovací období 2007-2013 celkovou částku ve výši 141 237 178 EUR. Od roku 2007 docházelo ke každoročnímu navyšování finančních prostředků a průměrně se jejich výše navyšovala o 9 %. V roce 2008 došlo k největšímu navýšení celkového rozpočtu, konkrétně až o 19 %, naopak nejmíň byl navýšen rozpočet pro rok 2013, a to jen 2% nárůstem. Největší část finančních prostředků směřovala na aktivity podprogramu Erasmus, jelikož o studium v zahraničí a o pracovní stáže v zahraničí je dosud největší zájem v rámci celého programu PCŽV, což představovalo až 50 % celkového rozpočtu. Vývoj finančních prostředků pro realizaci PCŽV v ČR v letech 2007-2013 ukazuje graf č. 13. Souhrn dat za období 2007-2013 je uveden v příloze č. 1.

⁷ Pozn.: Údaje o dofinancování aktivit v rámci PCŽV z prostředků státního rozpočtu SR pro rok 2013 nejsou k dispozici.

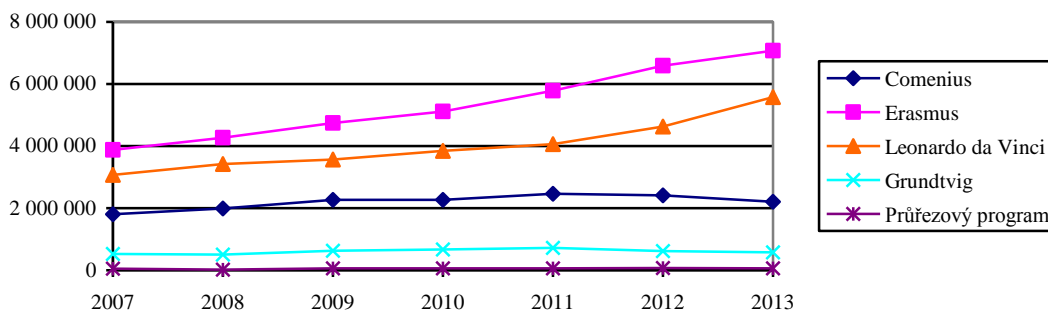
Graf č. 13: Vývoj finančních prostředků jednotlivých podprogramů poskytnutých ČR
v letech 2007-2013 (v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

Slovenské republice poskytla Evropská komise na realizaci PCŽV finanční prostředky ve výši 85 649 302 EUR. I v tomto případě docházelo v letech 2007-2013 k navyšování finančních prostředků poskytovaných Evropskou komisí. Průměrně se výše finančních prostředků navyšovala o 9 %. Největší navýšení celkového rozpočtu bylo v roce 2009, konkrétně o 10,5 %, a nejmenší navýšení rozpočtu bylo v roce 2010, a to o 6 %. Nejvíce finančních prostředků bylo vynaloženo na podprogram Erasmus, a to téměř až 44 % celkového rozpočtu. Vývoj finančních prostředků pro realizaci PCŽV v SR v letech 2007-2013 ukazuje graf č. 14. Souhrn dat za období 2007-2013 je uveden v příloze č. 2.

Graf č. 14: Vývoj finančních prostředků jednotlivých podprogramů poskytnutých SR
v letech 2007-2013 (v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

6.2 Srovnání vývoje počtu vyjíždějících studentů ČR a SR v rámci podprogramu Erasmus v letech 2007-2013

Podprogram Erasmus je z hlediska vyčleněných finančních prostředků největším z podprogramů Programu pro celoživotní vzdělávání. Nejvýznamnější aktivitou v rámci podprogramu Erasmus jsou mobility studentů. Celkový počet vysílaných studentů se každoročně zvyšuje z důvodu větší nabídky předmětů vyučovaných v cizím jazyce a vyššího počtu bilaterálních smluv se zahraničními školami.

V letech 2007-2011⁸ bylo do zahraničí vysláno z ČR celkem 31 042 studentů. V roce 2007 vycestovalo do zahraničí 5 587 studentů a v roce 2011 vycestovalo do zahraničí dokonce až 7 004 studentů. Vysokoškolští studenti projevují zájem zejména o pracovní stáže. V roce 2008 se účast na nich víc než zdvojnásobila oproti roku 2007 a do konce roku 2011 se dokonce až ztrojnásobila. Situaci v jednotlivých letech znázorňuje tabulka č. 1. [11]

Tabulka č. 1: Počty studentských mobilit v rámci podprogramu Erasmus v ČR za období 2007-2011.

Rok	Studijní pobyty	Pracovní stáže	Celkem
2007	5 335	252	5 587
2008	5 440	605	6 045
2009	5 338	637	5 975
2010	5 587	844	6 431
2011	6 059	945	7 004
Celkem	27 761	3 283	31 042

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z ec.europa.eu

⁸ Pozn.: Údaje o počtu vyjíždějících studentů v rámci podprogramu Erasmus v ČR pro roky 2012 a 2013 nejsou k dispozici.

I na Slovensku je možno pozorovat stále stoupající trend mobilit v rámci podprogramu Erasmus. Ze SR bylo v letech 2007-2013 vysláno do zahraničí celkem 17 607 studentů. V roce 2007 vycestovalo ze Slovenska do zahraničí 1 452 studentů a v roce 2011 to bylo celkem až 2 921 studentů. Největší změna se týkala, stejně jako v ČR, pracovních stáží. Zájem o pracovní stáže se od roku 2007 do roku 2013 zvýšil víc než 2,5násobně. Situaci v jednotlivých letech znázorňuje tabulka č. 2. [29]

Tabulka č. 2: Počty studentských mobilit v rámci podprogramu Erasmus v SR za období 2007-2013.

Rok	Studijní pobyty	Pracovní stáže	Celkem
2007	1 452	245	1 697
2008	1 703	301	2 004
2009	1 798	349	2 147
2010	2 052	406	2 458
2011	2 169	516	2 685
2012	2 486	561	3 047
2013	2 921	645	3 566
Celkem	14 581	3 023	17 604

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

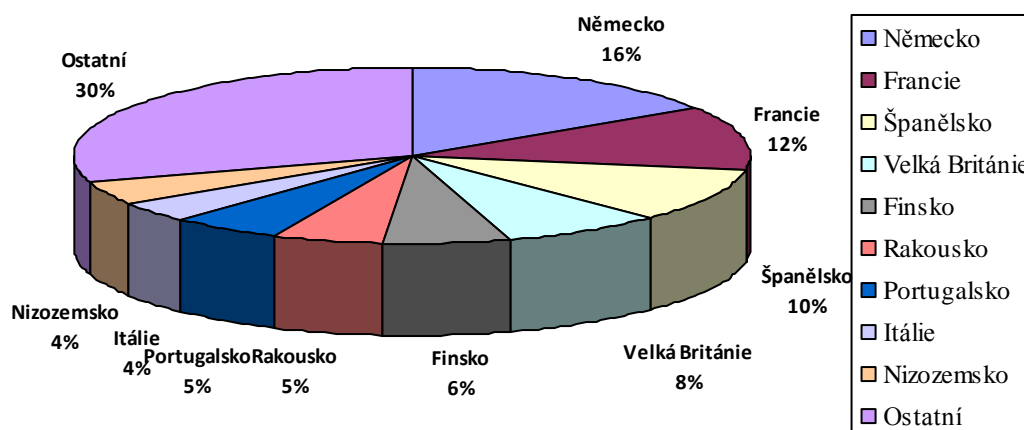
6.3 Srovnání studentských mobilit směrem z ČR a SR v letech 2007-2011

Studentské mobility jako nejoblíbenější aktivita PCŽV směřují do různých částí evropských zemí. Na základě vysokých počtů žádostí o mobility lze určit země, o které mají studenti v rámci této aktivity největší zájem.

Nejnavštěvovanější destinací studentů ČR pro studijní pobyty v rámci podprogramu Erasmus v letech 2007-2011 bylo Německo. Až 16 % vyjíždějících studentů si vybralo právě tuto zemi pro svoje studium v zahraničí. Z dalších evropských

zemí studenti nejčastěji vyjžděli do Francie, Španělska a Velké Británie. Procentuální zastoupení jednotlivých zemí ukazuje graf č. 15. Souhrnné údaje studentských mobilit v letech 2007-2011 za Českou republiku jsou uvedeny v přílohách č. 3 a č. 4. [36]

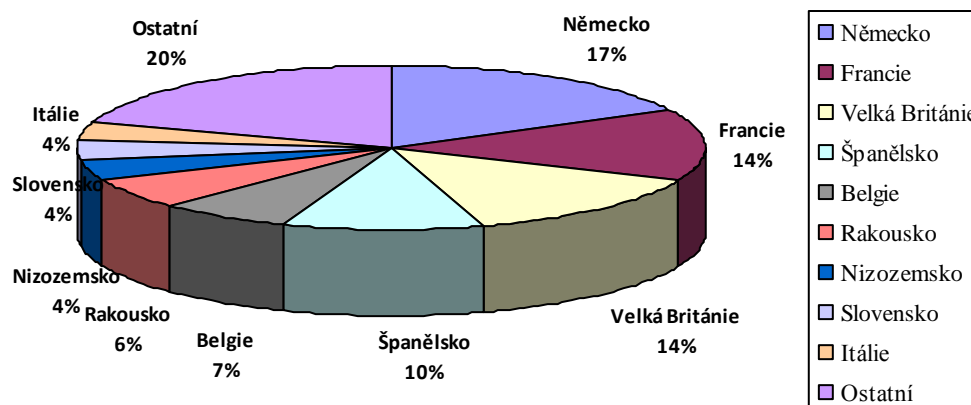
Graf č. 15: Cílové země studentů - studijní pobyty směrem z ČR do zahraničí v letech 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

V rámci pracovních stáží vyjžděli studenti ČR nejčastěji opět do Německa, následovaného Francií, Velkou Británií a Španělskem. Situaci znázorňuje graf č. 16. [36]

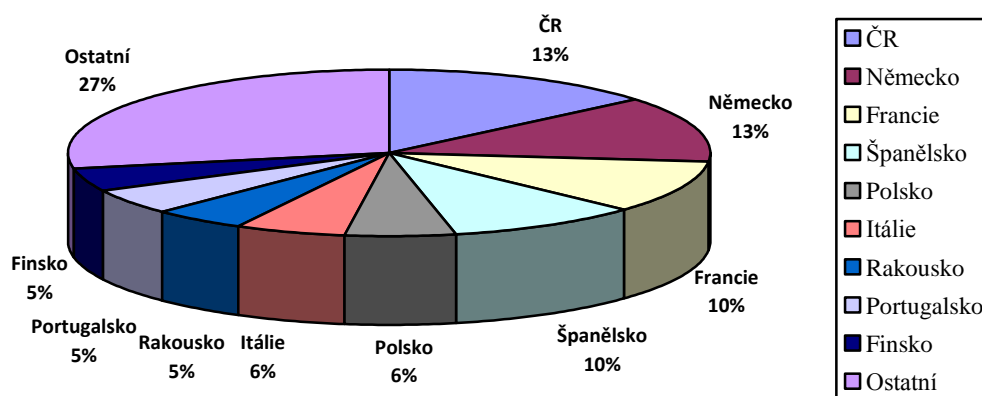
Graf č. 16: Cílové země studentů - pracovní stáže směrem z ČR do zahraničí v letech 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

Z hlediska navštívených zemí, byla nejvíc oblíbenou destinací slovenských studentů v rámci studijních pobytů pro roky 2007-2011 Česká republika, kam vyjelo téměř 14 % studentů. Kromě ČR studenti nejvíce navštěvovali země jako Německo, Francie, Španělsko a Polsko, jak lze vidět na grafu č. 17. Souhrnné údaje studentských mobilit v letech 2007-2011 za Slovensko jsou uvedeny v přílohách č. 5 a č. 6. [29]

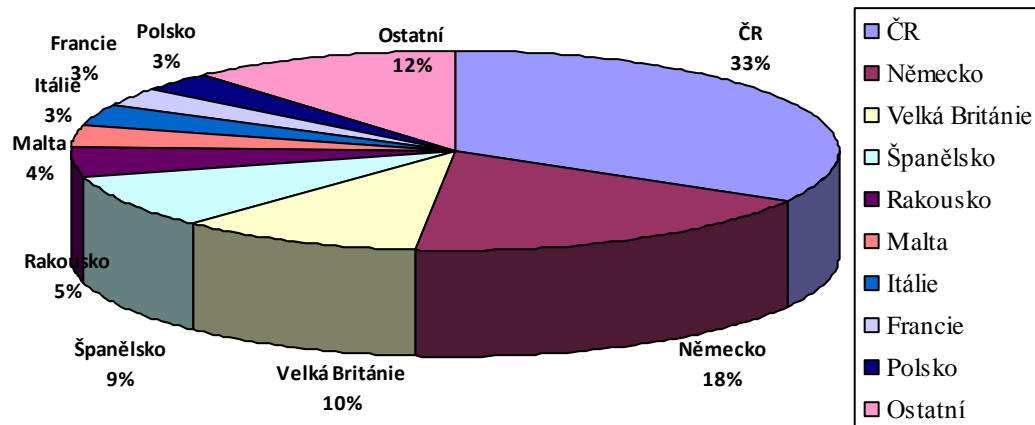
Graf č. 17: Cílové země studentů - studijní pobyty směrem ze SR do zahraničí v letech 2007-2011

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

Nejčastější cílovou zemí slovenských studentů v rámci pracovních stáží v zahraničí je opět Česká republika, kterou navštívilo víc jak 30 % studentů. Možnost tohoto typu mobility je na Slovensku hodnocena velmi pozitivně, jelikož umožňuje zahraniční mobilitu i studentům, kteří nemají aktivní znalosti cizích jazyků. Dalšími nejvíce navštěvovanými zeměmi jsou Německo, Velká Británie, Španělsko a Rakousko. Procentuální zastoupení jednotlivých zemí ukazuje graf č. 18. [29]

Graf č. 18: Cílové země studentů - pracovní stáže směrem ze SR do zahraničí v letech 2007-2011

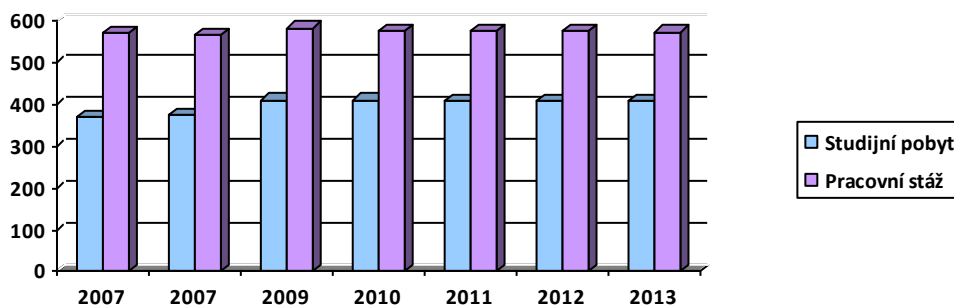

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

6.4 Srovnání výše stipendií studentů ČR a SR na 1 měsíc pobytu v zahraničí

Průměrná výše stipendií na studijní mobility podprogramu Erasmus se v průběhu let 2007-2013 několikrát změnila. V roce 2007 byla v ČR průměrná výše stipendia na studijní pobyty 368 EUR na studenta a na pracovní stáže 570 EUR na studenta. Výrazný nárůst nastal v roce 2009, kdy průměrná výše stipendií na studijní pobyty byla 409 EUR na studenta. Důvodem až 11% nárůstu oproti roku 2007 byl požadavek, aby každý student mohl v cizině studovat důstojně a bez velkého ohlížení na finance, jelikož tato částka v některých destinacích studentovi na měsíc nestačí. Avšak v roce 2011 se průměrná výše stipendií snížila ze 409 EUR na 407 EUR a na této úrovni zůstala. Co se týče vývoje stipendií na pracovní stáže, navýšení průměrné měsíční částky proběhlo pouze v roce 2009, a to na částku 582 EUR. Avšak od roku 2010 se průměrná výše stipendií na pracovní stáže postupně snižovala a v roce 2013 zůstala na úrovni 573 EUR. Faktorem tohoto snížení je zejména ekonomická krize, která zavedla trend snižování nákladů z fondů EU. Vývoj v jednotlivých letech 2007-2013 ukazuje graf č. 19. Souhrnné údaje o výši stipendií do jednotlivých zemí v letech 2007-2013 za Českou republiku jsou uvedeny v přílohách č. 7 a č. 8. [35] [37]

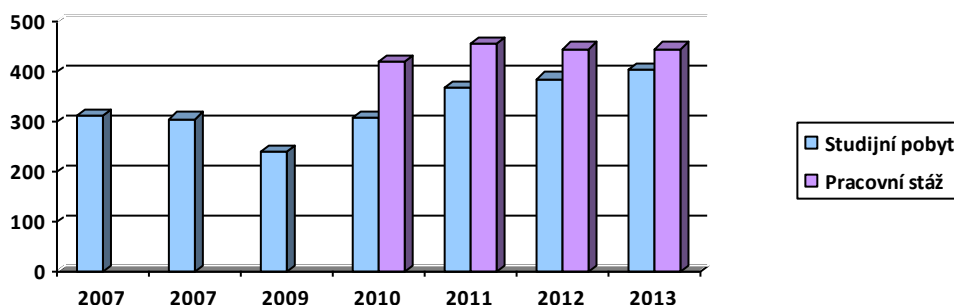
Graf č. 19: Vývoj průměrné měsíční výše stipendií v ČR v letech 2007-2013 (v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

Průměrná výše stipendií studentů SR na studijní mobility podprogramu Erasmus se v průběhu let 2007-2013 výrazně měnila každým rokem. Průměrná výše stipendia na studijní pobyty v roce 2007 činila 312 EUR na studenta. V roce 2008 klesla na 305 EUR a v roce 2009 dokonce až na 241 EUR. Od roku 2010 se však průměrná výše stipendií na studijní pobyty postupně už jen zvyšovala a v roce 2013 dosáhla částku 403 EUR na studenta. I průměrná výše stipendií na pracovní stáže se průběžně měnila⁹. V roce 2010 byla 419 EUR na studenta, v roce 2011 vzrostla na 454 EUR a v roce 2012 klesla na úroveň 445 EUR, kde se udržela i do roku 2013. Vývoj v jednotlivých letech 2007-2013 ukazuje graf č. 20. Souhrnné údaje o výši stipendií do jednotlivých zemí v letech 2007-2013 za Slovensko jsou uvedeny v přílohách č. 9 a č. 10. [38]

Graf č. 20: Vývoj průměrné měsíční výše stipendií v SR v letech 2007-2013 (v EUR)

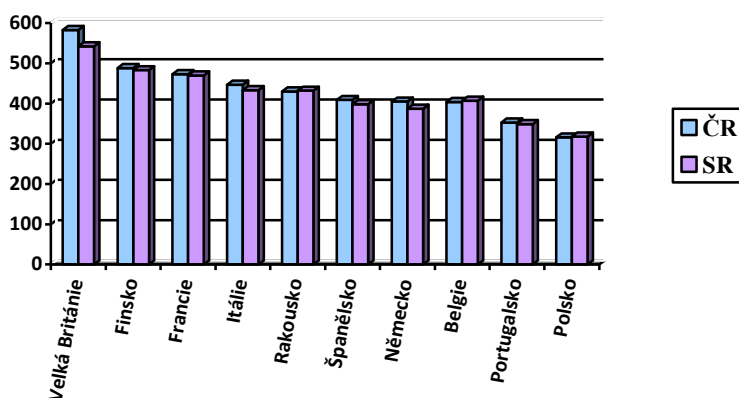

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

⁹ Pozn.: Údaje o průměrné výši stipendií na pracovní stáže v letech 2007-2009 pro SR nejsou k dispozici.

Stipendia jsou určena na pokrytí části nákladů spojených s mobilitou, jako jsou cestovní náklady, pojištění nebo jazyková příprava. Výše měsíčních stipendií na studentské mobility se do jednotlivých zemí liší a odvíjí se od výše životních nákladů v dané zemi. Měsíční výše stipendií studentů ČR a studentů SR na studijní pobyty do zahraničních zemí se velmi neliší. Například měsíční výše stipendia do Francie činí pro studenta ČR 473 EUR a pro studenta SR 470 EUR, měsíční výše stipendia do Španělska činí pro studenta ČR 409 EUR a pro studenta SR 398 EUR a měsíční výše stipendia do Polska činí pro studenta ČR 316 EUR a pro studenta SR 318 EUR. Měsíční výše stipendií do 10 nejnavštěvovanějších zemí v rámci aktivity studijní pobyty ukazuje graf č. 21. [37] [38]

Graf č. 21: Měsíční výše stipendií na studijní pobyty do vybraných zemí v ČR ve srovnání s SR v roce 2013 (v EUR)

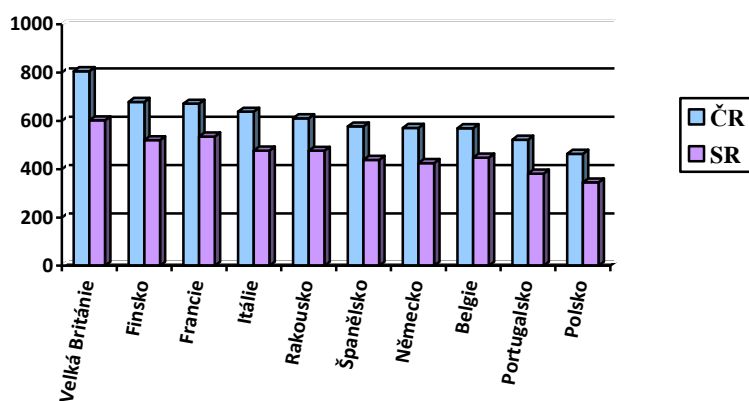

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz a www.saaic.sk

Jiná je situace týkající se výše měsíčních stipendií na pracovní stáže do zahraničí. Tyto částky jsou výrazně vyšší než výše měsíčních stipendií na studijní pobyty. Liší se i měsíční výše stipendií studentů ČR ve srovnání se studenty SR na pracovní stáže do zahraničí. Studenti ČR dostávají podstatně vyšší částky. Příkladem je Velká Británie, kde stipendium na pracovní stáž pro studenta ČR je 806 EUR na měsíc a pro studenta SR je to jen 602 EUR na měsíc. Dalším příkladem je Německo. Měsíční výše stipendia do Německa je pro studenta ČR 571 EUR a pro studenta SR

438 EUR Měsíční výše stipendií na pracovní stáže do 10 nejnavštěvovanějších zemí ukazuje graf č. 22. [37] [38]

Graf č. 22: Měsíční výše stipendií na pracovní stáže v ČR do vybraných zemí ve srovnání se SR v roce 2013 (v EUR)

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz a www.saaic.sk

7 Zhodnocení výsledků a doporučení

Jelikož se zvyšuje poptávka po aktivitách, zvyšuje se i rozpočet EU na granty ve všech podprogramech Programu pro celoživotní vzdělávání, což je zřejmé z předchozích tabulek. V roce 2009 se změnilo rozdělování finančních prostředků, a to na decentralizované projekty partnerství. Evropská komise nejdřív přiřadí členským zemím účastnících se PCŽV jen určitou část jejich celkového rozpočtu a zbývající část se uloží do rezervního fondu. Ten se dodatečně rozdělí členským zemím PCŽV na základě výběrového řízení, jenž ukáže, které země mají přebytek kvalitních projektů partnerství, na něž rozpočet nestačí. Tento způsob zefektivní přerozdělení rozpočtu mezi jednotlivé členské země PCŽV a umožní schválení většího množství kvalitních projektů. Zavedení zmíněného rezervního fondu a zvýšení počtu kvalitních projektů pro ČR znamená podpoření většího počtu žádostí než v předchozích letech. Jelikož v roce 2008 došlo v několika zemích k dodatečnému navýšení rozpočtu z externích zdrojů EU pro podprogram Erasmus, rozpočet ČR v roce 2009 poklesl, protože z těchto zdrojů již ČR čerpat nemohla. [11]

Studentské mobility, které jsou součástí podprogramu Erasmus, zaznamenávají v posledních letech rostoucí trend jak v České republice, tak na Slovensku. Výrazný je zejména dynamicky se zvyšující zájem studentů o pracovní stáže v zahraničí. Důvodem je skutečnost, že pracovní stáž v zahraničí se může v budoucnosti považovat jako výhoda při uplatnění se na trhu práce. Mobilita se tak stává běžnou součástí studia. [11]

Co se cílových destinací týče, studenti České republiky a Slovenska mají podobné zájmy. Jediným rozdílem je to, že studenti ze Slovenska raději využívají možnost vycestovat právě do České republiky, kdežto studenti ČR více upřednostňují země západní Evropy před Slovenskem. Jelikož země, kam nejvíce vyjíždějí čeští studenti, jsou Německo, Francie a Španělsko, Česká republika se tak v rámci studentských mobilit shoduje s evropským trendem, kde právě tyto tři země jsou také nejoblíbenějšími destinacemi evropských studentů. [29] [36]

Vzhledem k tomu, že zájem studentů o studium nebo pracovní stáž v zahraničí se každým rokem zvyšuje a že výše průměrného měsíčního grantu studentů není dostačující na pokrytí celkových nákladů spojených s pobytem na zahraniční vysoké škole, musí se aktivita studentských mobilit dofinancovat vyčleněním finančních prostředků ze státního rozpočtu. Měsíční výše stipendií studentů ČR a studentů SR na studijní pobyty do zahraničních zemí se velmi neliší, na rozdíl od měsíční výše stipendií na pracovní stáži. Rozdílné jsou zejména měsíční výše stipendií na pracovní stáži studentů ČR ve srovnání se studenty SR. Studenti ČR dostávají podstatně vyšší částky na stejné destinace. [32]

Prostředky, které EK každoročně vyčleňuje na PCŽV neodpovídají úplně závazkům ohledně stipendií, které byly učiněny pro mobility podprogramu Erasmus a pro další jeho aktivity. Tím je Komise nucena žádat o dodatečné prostředky z rozpočtu EU, aby dodržela své závazky v rámci PCŽV. Evropská komise tak zaznamenává každoročně deficit v rozpočtu, což znamená, že Komise není schopna proplatit žádosti národních agentur o platby na stipendia v rámci PCŽV. To ovšem znamená, že využitelná finanční podpora ze strany EU je tedy v posledním období pro Erasmus nižší a některé vysoké školy z toho důvodu zavádějí redukční opatření. [35] [39]

Vzdělávací programy hrají důležitou roli v různých oblastech života. Lidé, kteří se účastní těchto programů, získávají dovednosti, které přispějí ke zlepšení jejich vyhlídek na získání zaměstnání a v případě zaměstnanců na kariérní postup. Vysoké školy se snaží vytvářet na své půdě mezinárodní prostředí a zavádět nové výukové metody a služby, které by znamenaly rozvíjení kapacity v oblasti řízení, nebo posilování výzkumných činností a vytváření vazeb na podniky.

Cíle, které EU nastavila na programovací období 2014-2020 pro oblast vzdělávání a odborné přípravy, mohou být reálně naplnitelné a můžou přispět ke strategii „Evropa 2020“. Je zde však nezbytné učinit opatření, která by vylepšila systém vyčleňování finančních prostředků pro celoživotní učení, aby zde nedocházelo k deficitu rozpočtu. Jelikož jsou evropské fondy omezené, nezbyvá než doporučit zavést nové zdroje financování z EU, nebo dokonce využívání zdrojů nových mimo EU.

8 Závěr

Tato diplomová práce na téma „Vzdělávací programy v EU: komparativní studie vybraných zemí“ byla zaměřena na vzdělávací programy Evropské unie, které jsou v ekonomické a sociální sféře důležité, jelikož vzdělávání a odborná příprava zvyšuje konkurenceschopnost ekonomiky, zaměstnanost a produktivitu práce.

V první kapitole byla charakterizována vzdělávací politika jako celek, její nástroje, aktéři a instituce, které působí v oblasti vzdělávací politiky EU. Charakterizovány byly i vzdělávací programy a jejich postavení v rámci EU. Hlavními vzdělávacími programy, které byly vytvořeny v 80. letech, byly programy Socrates, Leonardo da Vinci, Erasmus Mundus a Program pro celoživotní vzdělávání, které se však postupně integrovaly pod jeden program a od roku 2007 fungují jako Program pro celoživotní vzdělávání.

V další kapitole bylo uvedeno, jak se celoživotní vzdělávání vyvíjelo a dále jak se na celoživotním učení účastní Česká republika a z jakých strategických dokumentů podporujících rozvoj lidského kapitálu vychází. Jedná se zejména o Národní program rozvoje vzdělávání - Bílá kniha. V této kapitole je uvedena i Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020, kterou iniciovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v lednu 2013. Jedná se o strategii, která má navazovat na Národní program rozvoje vzdělávání a je zaměřena na plnění společných cílů stanovených v strategickém rámci EU „Education & Training 2020“. Těmito cíli jsou: celoživotní učení, zvýšení kvality a efektivity, spravedlivost a aktivní občanství, kreativita a inovace.

Ve třetí kapitole byly rozpracovány sektorové podprogramy Programu pro celoživotní vzdělávání. Jde o podprogramy Comenius, který je určen žákům předškolního, základního a středoškolského systému, Erasmus, který se zabývá vzděláváním na vysokoškolské úrovni, Leonardo da Vinci, specializující se na odborné vzdělávání na jiné než vysokoškolské úrovni a Grundtvig, který je zaměřený na vzdělávání dospělých. Tyto podprogramy jsou doplněny průřezovým programem zaměřeným na zásady spolupráce a překonávání jazykových bariér a programem Jean

Monnet zaměřeným na podporu výuky a výzkumnou činnost v oblasti evropské integrace.

Obsahem čtvrté kapitoly byla analýza finančních prostředků poskytnutých Evropskou komisí a dofinancování aktivit PCŽV z prostředků státních rozpočtů pro Českou republiku a Slovenskou republiku pro jednotlivé roky v období 2007-2013. Součástí této kapitoly bylo i srovnání České a Slovenské republiky v rámci podprogramu Erasmus. Srovnání bylo provedeno prostřednictvím hodnocení těchto ukazatelů: vývoj počtu vyjíždějících studentů, studentské mobility do zahraničí a výše stipendií na studentské mobility. Závěrem kapitoly bylo zhodnoceno využívání poskytnutých finančních prostředků na realizaci Programu pro celoživotní vzdělávání. Zvyšující se poptávkou po aktivitách každoročně roste i rozpočet EU pro Program celoživotního vzdělávání. Největší oblastí financování jsou aktivity v rámci podprogramu Erasmus, konkrétně studentské mobility, které mají poslední dobou rostoucí tendenci. Zvyšující se zájem o studium nebo pracovní stáže v zahraničí ze strany studentů způsobuje zvyšování měsíčních stipendií na tyto pobyty, a to i z důvodu vysokých celkových nákladů spojených s pobytem v zahraničí.

Prostředky, které jsou vyčleňovány na aktivity PCŽV však nejsou dostatečné a dochází ke každoročnímu vzniku schodku rozpočtu EU. Je nezbytné zavedení nových zdrojů financování, aby mohl nový systém celoživotního učení zabezpečit mladým lidem dovednostmi a schopnostmi přizpůsobovat se měnícím se podmínkám a požadavkům trhu, které jsou potřebné pro konkurenceschopnou společnost založenou na znalostech.

9 Seznam použitých zdrojů

Literatura

[1] VYCHOVÁ Helena, BRDEK Miroslav. *Evropská vzdělávací politika: Programy, principy a cíle*. Praha: ASPI, 2004. 168 s. ISBN 80-86395-96-0.

[11] NAEP. *Zpráva o účasti České republiky v Programu celoživotního učení 2007-2011*. Praha: Dům zahraničních služeb, 2011. ISBN 978-80-87335-30-7.

[23] OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3228-2.

[25] KALOUS, Jaroslav. *Teorie vzdělávací politiky*. 1. Vyd. Praha: Ústav pro informace ve vzdělávání, 1997, 96 s. ISBN 80-211-0247-0.

[26] PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 4. Aktualiz. Vyd. Praha: Portál, 2008, 96 s. ISBN 978-807-3674-168

[27] KREBS, Vojtěch, Jaroslava DURDISOVÁ a Olga POLÁKOVÁ. *Sociální politika*. Vyd. 1. Praha: Codex, 1997, 322 s. ISBN 80-85963 33-7.

[29] SAAIC. *Účast Slovenskej republiky v Programe rogram ního vzdelávania v rokoch 2007-2010*. Bratislava: Národná agentura Programu rogram ního vzdelávania, 2011. ISBN 978-80-89517-01-5.

Internetové zdroje

[2] Vzdělávací programy EU. *EurActive.cz* [online]. [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.euractiv.cz/vzdelavani0/link-dossier/vzdelavaci-programy-eu>

[3] Vzdělávací programy EU. *Euroskop.cz* [online]. [cit. 2013-04-01]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/612/sekce/vzdelavaci-programy-eu/>

[4] European Commission: Lifelong Learning Programme. [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/index_en.htm

[5] European Commission: The Erasmus Programme. [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/erasmus_en.htm

- [6] European Commission: Leonardo da Vinci Programme. [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/ldv_en.htm
- [7] European Commission: Comenius Programme. [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/comenius_en.htm
- [8] European Commission: Grundtvig Programme. [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/grundtvig_en.htm
- [9] European Commission: Transversal Programme. [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/transversal_en.htm
- [10] European Commission: The Jean Monnet Programme. [online]. [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme/monnet_en.htm
- [12] Erasmus+ má zelenou: přes 4 miliony občanů získají stipendium EU na rozvoj dovedností a zvýšení zaměstnatelnosti [online]. [cit. 2014-01-25]. Dostupné z: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1110_cs.htm
- [13] MŠMT: Strategie celoživotního učení ČR. [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>
- [14] MŠMT: Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. [online]. [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/strategie-vzdelavaci-politiky-ceske-republiky-do-roku-2020>
- [15] EurActiv.cz: ČR může využít finanční prostředky EU na podporu celoživotního vzdělávání. [online]. [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: www.euractiv.cz/vzdelavani0/interview/cr-muze-vyuzit-financi-prostredky-eu-na-podporu-celozivotniho-vzdelavani
- [16] Akční plán pro naplňování národních cílů ČR stanovených v rámci strategie Evropa 2020. [online]. [cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.ictu.cz/index.php?id=1429>
- [17] Education and Training Monitor 2013. [online]. [cit. 2014-01-26]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/education/library/publications/monitor13_en.pdf
- [18] *Education at a Glance 2013* [online]. Paris: OECD Publishing, 2013 [cit. 2014-02-02]. ISBN 978-926-4201-057.
- [19] EU, Evropská komise. *Rozpočet Evropské unie Základní údaje*. [online]. Lucemburk: EUR-OP [cit. 2014-02-02]. ISBN 978-927-9144-400.

- [20] Euroskop: Příjmy rozpočtu EU. [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8878/sekce/prijmy-rozpocet-eu/>
- [21] České Infografiky: Kolik přispíváme a získáváme z rozpočtu EU. [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.ceskeinfografiky.cz/kolik-prispivame-a-ziskavame-z-rozpocet-eu-infografika/>
- [22] Euroskop: Výdaje rozpočtu EU. [online]. [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8879/sekce/vydaje-rozpocet-eu/>
- [24] European Commission: General government expenditure on education. [online]. [cit. 2014-02-09]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/General_government_expenditure_on_education
- [28] Strukturální fondy: Evropské dotace. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Operacni-programy
- [30] Strukturální fondy: Informace o fondech EU. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU
- [31] Aktuálně.cz: Evropské dotace. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: wiki.aktualne.centrum.cz/evropske-dotace-eurodotace-strukturalni-fondy/
- [32] Program celoživotného vzdelávania: Správa o účasti SR na PCŽV v roku 2011. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: web.saaic.sk/llp/sk/doc/rozne/Sprava_o_uciasti_SR_na_PCZV_v_roku_2011.pdf
- [33] European Commission: Amendment to the 2012 annual work programme on grants and contracts for the “Lifelong Learning Programme”. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/docs/c_2012_1823.pdf
- [34] European Commission: Amendment to the 2013 annual work programme on grants and contracts for the “Lifelong Learning Programme”. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/docs/c_2013_1787.pdf
- [35] ŠTUDÁK: Jak je to s Erasmem?. [online]. [cit. 2014-03-11]. Dostupné z: www.studak.cz/jak-je-to-s-erasmem/
- [36] NAEP: Statistiky mobility student a zaměstnanců. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=60&
- [37] NAEP: Aktuální výše stipendií. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=524&

[38] STU: Erasmus študijný pobyt v zahraničí. [online]. [cit. 2014-03-12]. Dostupné z: www.stuba.sk/sk/erasmus-studijny-pobyt-v-zahranici.html?page_id=1818

[39] European Union: Časté otázky týkající se Programu Erasmus a jeho rozpočtu. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: europa.eu/rapid/press-release_MEMO-12-785_cs.htm

[40] Eurostat: Lifelong learning. [online]. [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tsdsc440&plugin=1>

[41] Eurostat: Key figures on Europe. [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-EI-13-001/EN/KS-EI-13-001-EN.PDF

10 Přílohy

Příloha č. 1 Rozpočet přidělený ČR Evropskou komisí na roky 2007 – 2013

Příloha č. 2 Rozpočet přidělený SR Evropskou komisí na roky 2007 – 2013

Příloha č. 3 Mobility - studijní pobyty směrem z ČR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Příloha č. 4 Mobility - pracovní stáže směrem z ČR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Příloha č. 5 Mobility - studijní pobyty směrem ze SR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Příloha č. 6 Mobility - pracovní stáže směrem ze SR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Příloha č. 7 Výše stipendií do jednotlivých zemí na studijní pobyty v letech 2007-2013 za ČR

Příloha č. 8 Výše stipendií do jednotlivých zemí na pracovní stáže v letech 2007-2013 za ČR

Příloha č. 9 Výše stipendií do jednotlivých zemí na studijní pobyty v letech 2007-2013 za SR

Příloha č. 10 Výše stipendií do jednotlivých zemí na pracovní stáže v letech 2007-2013 za SR

Příloha č. 1 Rozpočet přidělený ČR Evropskou komisí na roky 2007 – 2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
Comenius	2 555 346	2 887 000	3 425 716	3 473 950	3 269 000	3 631 000	3 372 000	22 614 012
% z celkového rozpočtu	16,98	16,12	18,41	17,61	15,21	15,13	13,79	
Erasmus	7 712 739	9 679 584	9 016 000	9 722 000	10 873 000	12 173 000	12 468 000	71 644 323
% z celkového rozpočtu	51,26	54,03	48,45	49,29	50,58	50,73	50,98	
Leonardo da Vinci	4 215 287	4 714 000	5 140 541	5 450 000	6 396 000	7 125 000	7 584 000	40 624 828
% z celkového rozpočtu	28,02	26,31	27,63	27,63	29,76	29,69	31,01	
Grundtvig	487 514	536 000	933 809	987 000	864 000	972 000	939 000	5 719 323
% z celkového rozpočtu	3,24	2,99	5,02	5,00	4,02	4,05	3,84	
Průřezový program	74 382	98 310	91 000	91 000	93 000	95 000	92 000	634 692
% z celkového rozpočtu	0,49	0,55	0,49	0,46	0,43	0,40	0,38	
Celkem	15 045 368	17 914 993	18 607 166	19 724 050	21 495 100	23 996 100	24 455 100	141 237 875
Meziroční tempo růstu	-	19%	4%	6%	9%	12%	2%	
Průměrné tempo růstu								9%

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz a ec.europa.eu

Příloha č. 2 Rozpočet přidělený SR Evropskou komisí na roky 2007 –2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Celkem
Comenius	1 807 213	1 985 000	2 268 176	2 268 000	2 466 000	2 412 000	2 204 000	15 410 389
% z celkového rozpočtu	19,37	19,47	20,13	18,97	18,83	16,85	14,22	
Erasmus	3 871 461	4 265 000	4 742 000	5 109 000	5 779 000	6 584 000	7 068 000	37 418 461
% z celkového rozpočtu	41,49	41,83	42,09	42,74	44,13	46,00	45,62	
Leonardo da Vinci	3 073 136	3 421 000	3 562 000	3 841 000	4 067 000	4 632 000	5 582 000	28 178 136
% z celkového rozpočtu	32,93	33,54	31,62	32,13	31,06	32,36	36,03	
Grundtvig	526 320	505 102	628 168	671 000	717 000	614 000	574 000	4 235 590
% z celkového rozpočtu	5,64	4,95	5,58	5,62	5,48	4,29	3,70	
Průřezový program	52 688	21 038	65 000	64 000	66 000	72 000	66 000	406 726
% z celkového rozpočtu	0,57	0,21	0,58	0,54	0,50	0,50	0,43	
Celkem	9 330 917	10 197 240	11 265 443	11 953 099	13 095 100	14 314 100	15 494 100	85 649 999
Meziroční tempo růstu	-	9%	10%	6%	10%	9%	8%	
Průměrné tempo růstu								9%

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk a ec.europa.eu

Příloha č. 3 Mobility - studijní pobyty směrem z ČR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	Celkem	Celkem v %
Německo	1038	837	797	805	881	4358	15,8
Francie	663	674	616	613	690	3256	11,8
Španělsko	459	521	524	591	625	2720	9,8
Velká Británie	428	445	443	439	441	2196	7,9
Finsko	334	350	310	314	360	1668	6,0
Rakousko	287	294	313	279	300	1473	5,3
Portugalsko	248	257	275	322	344	1446	5,2
Itálie	245	225	228	208	228	1134	4,1
Nizozemsko	227	206	214	236	215	1098	4,0
Švédsko	166	206	202	222	226	1022	3,7
Belgie	172	188	196	203	213	972	3,5
Dánsko	170	191	208	205	193	967	3,5
Polsko	140	149	136	142	151	718	2,6
Norsko	83	120	136	176	180	695	2,5
Slovinsko	101	130	136	145	160	672	2,4
Turecko	111	113	110	151	166	651	2,4
Řecko	115	135	133	122	138	643	2,3
Irsko	77	84	72	87	86	406	1,5
Slovensko	78	73	76	75	86	388	1,4
Litva	49	53	62	51	63	278	1,0
Maďarsko	43	35	37	47	37	199	0,7
Estonsko	22	32	35	35	50	174	0,6
Bulharsko	25	28	22	27	28	130	0,5
Lotyšsko	10	18	10	19	35	92	0,3
Island	9	10	18	15	23	75	0,3
Kypr	6	4	14	26	19	69	0,2
Malta	9	12	8	18	13	60	0,2
Rumunsko	13	9	4	9	7	42	0,2
Lichtenštejnsko	5	3	3	3	5	19	0,1
Lucembursko	2	2	0	2	8	14	0,1
Celkem	5335	5404	5338	5587	5971	27635	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

Příloha č. 4 Mobility - pracovní stáže směrem z ČR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	Celkem	Celkem v %
Německo	42	99	112	142	165	560	17,2
Francie	61	94	85	112	115	467	14,3
Velká Británie	34	82	89	132	111	448	13,8
Španělsko	17	53	77	93	96	336	10,3
Belgie	13	41	45	59	63	221	6,8
Rakousko	10	47	39	55	52	203	6,2
Nizozemsko	10	20	27	32	38	127	3,9
Slovensko	10	27	17	33	37	124	3,8
Itálie	13	31	17	25	31	117	3,6
Finsko	14	22	16	22	21	95	2,9
Portugalsko	6	15	15	27	28	91	2,8
Řecko	3	14	24	12	26	79	2,4
Norsko	2	6	5	19	16	48	1,5
Polsko	4	6	8	13	17	48	1,5
Irsko	5	5	6	11	16	43	1,3
Turecko	0	4	9	12	15	40	1,2
Slovinsko	1	6	7	11	14	39	1,2
Švédsko	2	5	12	10	10	39	1,2
Dánsko	2	10	7	4	14	37	1,1
Malta	0	4	13	7	8	32	1,0
Maďarsko	0	3	4	4	7	18	0,6
Island	0	2	1	2	6	11	0,3
Rumunsko	0	4	1	0	1	6	0,2
Kypr	0	0	1	2	2	5	0,2
Bulharsko	0	1	0	1	2	4	0,1
Estonsko	2	0	0	0	2	4	0,1
Litva	0	1	0	2	1	4	0,1
Lichtenštejnsko	0	1	0	1	1	3	0,1
Lotyšsko	1	0	0	1	1	3	0,1
Lucembursko	0	2	0	0	1	3	0,1
Celkem	252	605	637	844	917	3255	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

Příloha č. 5 Mobility - studijní pobyty směrem ze SR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	Celkem	Celkem v %
ČR	195	234	245	291	304	1269	13,8
Německo	201	207	224	267	274	1173	12,8
Francie	160	165	192	213	211	941	10,3
Španělsko	128	153	183	185	235	884	9,6
Polsko	78	85	101	103	147	514	5,6
Itálie	90	102	86	109	119	506	5,5
Rakousko	79	97	85	107	82	450	4,9
Portugalsko	64	88	95	90	104	441	4,8
Finsko	81	75	95	95	89	435	4,7
Belgie	69	79	69	80	78	375	4,1
Velká Británie	46	65	45	54	57	267	2,9
Nizozemsko	42	39	39	60	64	244	2,7
Švédsko	24	57	41	58	49	229	2,5
Maďarsko	21	43	49	49	58	220	2,4
Dánsko	27	33	48	39	48	195	2,1
Řecko	31	31	40	40	32	174	1,9
Slovinsko	16	26	39	47	41	169	1,8
Norsko	22	22	27	33	39	143	1,6
Turecko	18	30	25	30	36	139	1,5
Litva	15	18	23	33	20	109	1,2
Irsko	8	17	12	12	10	59	0,6
Lotyšsko	5	7	6	10	13	41	0,4
Rumunsko	6	10	3	11	9	39	0,4
Estonsko	3	3	3	14	12	35	0,4
Bulharsko	7	3	10	5	3	28	0,3
Island	4	4	6	5	9	28	0,3
Malta	6	4	4	6	7	27	0,3
Kypr	6	5	2	5	4	22	0,2
Chorvatsko	0	0	0	0	10	10	0,1
Lucembursko	2	1	1	1	2	7	0,1
Švýcarsko	0	0	0	0	3	3	0,0
Celkem	1454	1703	1798	2052	2169	9176	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

Příloha č. 6 Mobility - pracovní stáže směrem ze SR do zahraničí v letech 2007 – 2011

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	Celkem	Celkem v %
ČR	82	95	101	133	195	606	33,4
Německo	62	59	70	70	73	334	18,4
Velká Británie	40	39	39	41	27	186	10,2
Španělsko	12	27	30	34	60	163	9,0
Rakousko	4	23	18	18	20	83	4,6
Malta	1	4	11	29	21	66	3,6
Itálie	11	8	17	15	10	61	3,4
Francie	7	11	10	13	15	56	3,1
Polsko	5	10	9	10	19	53	2,9
Finsko	7	7	4	7	9	34	1,9
Belgie	3	4	8	6	12	33	1,8
Portugalsko	3	0	4	9	15	31	1,7
Řecko	2	6	8	0	3	19	1,0
Nizozemsko	1	0	6	4	6	17	0,9
Slovinsko	2	0	1	5	4	12	0,7
Irsko	1	0	2	5	3	11	0,6
Maďarsko	0	7	0	1	2	10	0,6
Norsko	0	0	3	1	6	10	0,6
Turecko	0	0	4	2	4	10	0,6
Litva	0	0	3	1	0	4	0,2
Dánsko	0	0	0	1	2	3	0,2
Chorvatsko	0	0	0	0	3	3	0,2
Island	0	0	1	0	2	3	0,2
Švédsko	1	1	0	0	1	3	0,2
Lotyšsko	0	0	0	0	2	2	0,1
Švýcarsko	0	0	0	0	2	2	0,1
Kypr	1	0	0	0	0	1	0,1
Rumunsko	0	0	0	1	0	1	0,1
Celkem	245	301	349	406	516	1817	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

Příloha č. 7 Výše stipendií do jednotlivých zemí na studijní pobyty v letech 2007-2013
za ČR

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
								Průměr
Velká Británie	523	523	583	583	583	583	583	566
Norsko	511	511	571	571	571	571	571	554
Island	507	507	567	567	567	567	567	550
Dánsko	495	495	555	555	555	555	555	538
Švýcarsko		350	553	553	553	553	553	519
Lichtenštejnsko	456	456	516	516	516	516	516	499
Irsko	445	445	505	505	505	505	505	488
Finsko	428	428	488	488	488	488	488	471
Itálie	407	638	447	447	447	447	447	469
Francie	433	433	473	473	473	473	473	462
Švédsko	409	409	469	469	469	469	469	452
Nizozemsko	399	399	459	459	459	459	459	442
Rakousko	390	390	430	430	430	430	430	419
Španělsko	369	369	409	409	409	409	409	398
Německo	365	365	405	405	405	405	405	394
Belgie	364	364	404	404	404	404	404	393
Lucembursko	364	364	404	404	404	404	404	393
Řecko	339	339	359	359	359	359	359	353
Kypr	335	335	355	355	355	355	355	349
Portugalsko	333	333	353	353	353	353	353	347
Maďarsko	328	328	348	348	348	348	348	342
Malta	326	326	346	346	346	346	346	340
Chorvatsko					339	339	339	339
Slovensko	338	338	338	338	338	338	338	338
Turecko	304	304	324	324	324	324	324	318
Slovinsko	302	302	322	322	322	322	322	316
Polsko	296	296	316	316	316	316	316	310
Estonsko	292	292	312	312	312	312	312	306
Litva	281	281	301	301	301	301	301	295
Lotyšsko	277	277	297	297	297	297	297	291
Rumunsko	232	232	252	252	252	252	252	246
Bulharsko	206	206	226	226	226	226	226	220
Průměr	368	375	409	409	407	407	407	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

Příloha č. 8 Výše stipendií do jednotlivých zemí na pracovní stáži v letech 2007-2013

za ČR

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
								Průměr
Velká Británie	819	819	819	806	806	806	806	812
Norsko	800	800	800	800	800	800	800	800
Dánsko	775	713	775	775	775	775	775	766
Švýcarsko			743	743	743	743	743	743
Lichtenštejnsko	713	713	713	713	713	713	713	713
Island	794	794	794	621	621	621	621	695
Francie	678	625	678	678	678	678	678	670
Finsko	671	618	671	671	671	671	671	663
Irsko	498	643	698	698	698	698	698	662
Švédsko	641	641	641	641	641	641	641	641
Itálie	638	638	638	638	638	638	638	638
Nizozemsko	625	625	625	625	625	625	625	625
Rakousko	611	611	611	611	611	611	611	611
Španělsko	577	531	577	577	577	577	577	570
Belgie	570	570	570	570	570	570	570	570
Lucembursko	570	570	570	570	570	570	570	570
Německo	571	526	571	571	571	571	571	565
Slovensko	530	530	530	530	530	530	512	527
Řecko	530	489	530	530	530	530	530	524
Kypr	524	524	524	524	524	524	524	524
Portugalsko	522	522	522	522	522	522	522	522
Maďarsko	513	513	513	513	513	513	507	512
Malta	511	511	511	511	511	511	511	511
Chorvatsko					506	506	506	506
Turecko	476	476	476	476	476	476	476	476
Slovinsko	473	473	473	473	473	473	473	473
Polsko	464	464	464	464	464	464	464	464
Estonsko	458	421	458	458	458	458	458	453
Litva	440	440	440	440	440	440	440	440
Lotyšsko	434	434	434	434	434	434	434	434
Rumunsko	363	363	363	363	363	363	363	363
Bulharsko	323	323	323	323	323	323	323	323
Průměr	570	564	582	576	574	574	573	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.naep.cz

Příloha č. 9 Výše stipendií do jednotlivých zemí na studijní pobyty v letech 2007-2013

za SR

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
								Průměr
Švýcarsko					471	573	590	545
Norsko	432	424	340	436	518	573	590	473
Dánsko	419	420	336	427	507	523	540	453
Velká Británie	443	424	340	387	459	525	542	446
Lichtenštejnsko	386	366	293	396	471	573	590	439
Finsko	362	356	285	369	438	466	483	394
Irsko	377	372	298	375	445	426	443	391
Francie	366	360	289	356	423	453	470	388
Švédsko	346	350	280	353	420	463	480	385
Itálie	344	343	275	344	409	416	433	366
Island	429	350	280	298	354	395	412	360
Chorvatsko					339	361	378	359
Nizozemsko	338	336	269	335	398	406	423	358
Rakousko	330	325	261	332	394	415	432	356
Španělsko	312	312	250	313	372	381	398	334
Belgie	308	305	244	307	365	390	407	332
Lucembursko	308	305	244	307	365	390	407	332
Německo	309	305	244	304	361	370	387	326
Řecko	287	284	228	292	347	370	387	314
Portugalsko	282	280	224	283	336	332	349	298
Kypr	283	279	223	274	325	327	344	294
Slovinsko	256	264	212	276	328	350	367	293
Malta	276	276	221	261	310	321	338	286
Maďarsko	277	232	186	289	343	309	326	280
Polsko	251	233	187	289	343	301	318	275
Turecko	257	277	182	240	284	320	337	271
Estonsko	247	242	194	261	310	295	312	266
Litva	238	231	185	233	310	290	307	256
Lotyšsko	234	233	187	261	277	283	300	254
Česká republika	279	260	150	190	235	245	262	232
Rumunsko	196	197	158	230	274	271	288	231
Bulharsko	174	195	157	215	255	245	262	215
Průměr	312	305	241	308	368	386	403	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk

Příloha č. 10 Výše stipendií do jednotlivých zemí na pracovní stáže v letech 2007-2013
za SR

Stát	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2007-2013
								Průměr
Norsko				591	636	657	657	635
Švýcarsko					578	657	657	631
Lichtenštejsko				537	578	657	657	607
Dánsko				579	623	601	601	601
Velká Británie				524	564	602	602	573
Finsko				499	538	535	535	527
Švédsko				478	515	531	531	514
Francie				482	519	520	520	510
Irsko				508	547	489	489	508
Itálie				466	502	477	477	480
Rakousko				449	484	476	476	471
Nizozemsko				454	489	466	466	469
Belgie				416	448	448	448	440
Lucembursko				416	448	448	448	440
Španělsko				424	457	438	438	439
Island				404	435	454	454	437
Německo				412	444	425	425	426
Řecko				395	426	425	425	418
Chorvatsko					417	414	414	415
Slovinsko				374	403	401	401	395
Portugalsko				383	412	381	381	389
Maďarsko				391	421	355	355	381
Kypr				371	399	375	375	380
Polsko				391	421	345	345	376
Malta				354	381	368	368	368
Estonsko				354	381	339	339	353
Turecko				324	349	368	368	352
Litva				316	381	333	333	341
Lotyšsko				354	340	325	325	336
Česká republika				310	330	330	330	325
Rumunsko				312	336	312	312	318
Bulharsko				291	314	281	281	292
Průměr				419	454	445	445	

Zdroj: vlastní zpracování na základě údajů z www.saaic.sk